Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXII., št. 66 Ljubljana, torek 21. marca 1939 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2 50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Velika srednjeevropska debata v Londonu

Seja vlade — Izjave Chamberlaina v poslanski in Halifaxa v lordski zbornici — Soglašujoča mnenja lordov

London, 21. marca. Včeraj opoldne je imela angleška vlada dveurno sejo, ki je bila izključno posvečena položaju v srednji Evropi. O poteku seje so bili sproti obveščeni voditelji parlamentarne opozicije. Angleški poslanec v Berlinu Henderson je na seji poročal, kako je prišlo do okupacije Češke in Moravske. Zunanji minister Halifax je imel tekom dneva celo vrsto posvetovanj s poslaniki velesil. Dvakrat je bil pri njem tudi rumunski poslanik. Angleški listi nadaljujejo propagando za uvedbo splošne vojaške obveznosti. Njeno potrebo so poudarjali tudi govorniki na seji lordske zbornice.

Proti večeru sta se sestali k sejam obe angleški zbornici, poslanska in lordska. V obeh zbornicah je podala vlada važne izjave o mednarodnem položaju, v lordski zbornici po zunanjem ministru Halifaxu, v poslanski zbornici pa po ministrskem predsedniku Chamberlainu.

Halifax pred lordi

Zunanji minister lord Halifax je v svojem govoru najprej orisal razvoj odnošajev med Češko in Nemčijo. Med drugim je rekel:

Glede trditve, da so Čeni kruto postopali z nemško manjšino, je Halifax dejal, da je nemško časopisje kakor preteklo leto nadaljevalo s kampanjo ter stalno pisalo o krutem postopanju proti nemškim državljanom od strani Čehov. Po monakovskem sporazumu so Nemci še dalje ostali na Češkoslovaškem, da bi lahko služili še nadaljnji nemški propagandi. Težko se je izogniti zaključku, da večina incidentov, ki so se odigrali pred vkorakanjem nemških čet, ni bila namenoma izzvana in določena vnaprej. Da se ne bi pregrešil proti češki vladi, moram pristaviti, da so češke oblasti o priliki vseh teh provokacij postopale zelo oprezno.

Mislim, je nadaljeval Halifax, da ni treba mnogo govoriti o tem, kako je češki predsednik »prostovoljno« pristal na podjarmljenje češkega naroda. Z ozirom na okolnosti, pod katerimi je dr. Hacha odšel v Berlin, in upoštevajoč dejstvo, da je bila Češkoslovaška deloma že zasedena, je očividno, da so njeni zastopniki imeli malo upanja da bi se njihova pogajanja uspešno končala. Mnogo bolj verjetno je, da je bil Čehom stavljen ultimat in da so zaradi grožnje s silo in da bi rešili svoj narod pred raznimi strahotami, pristali na kapitulacijo. Težko je verjeti, da bi nemška vlada mogla imeti za svoje zadnje postopanje kakršnakoli opravičila, ki bi jih bilo mogoče sprejeti. Po mojem mnenju bi mnogo rajše videl, da je Nemčija namesto raznih komunikejev in pojasnil, izdanih o zadnjih dogodkih, naglasila, da je pri teh dogodkih predhodno vlogo igrala njena superiorna sila, kakor je v resnici tudi bilo.

Govoreč dalje o odpoklicu angleškega veleposlanika iz Berlina in o protestu, ki ga je angleška vlada vložila pri nemški vladi, je lord Halifax izvajal med drugim: »Mislim, da ima danes nemška vlada popolnoma jasno sliko o sedanjem zadržanju angleške vlade. Kljub temu, da se ničesar posebno ne nadejam glede posledic tega zadržanja, sem smatral in sicer s polno pravico, da morajo biti naši protesti sestavljeni.«

Do monakovskega sporazuma se je moglo smatrati, da je bil Hitler vedno zvest svojim načelom. Ta načela je zdaj opustil. Svet ne bo pozabil, da se je Hitler lani, meseca septembra skliceval na načelo samoodločbe narodov. Zdaj je sam prišel v očividno nasprotje s tem načelom. Naj bi se bilo karkoli zgodilo z onimi četrt milijona Nemcev na Češkoslovaškem, ne morem verjeti, da se to vprašanje ne bi moglo rešiti drugače kakor pa s podjarmljenjem osmih milijonov Čehov.

Leta so potekala drugo za drugim, je nadaljeval Halifax, in angleški narod je stalno želel živeti v prijateljskih odnošajih z nemškim narodom. Naš narod nikdar ni zanikal, da so bile z versajsko pogodbo storjene nekatere napake, ki jih je treba popraviti. Zadnja leta je kazalo, da bi bil dosežen sporazum, a nemška vlada je začela izvajati poteze, ki so ta sporazum otežkočale. To zadnje velja posebno za poslednje mesece. Takoj po monakovskem sporazumu je nemška vlada povzela gotove ukrepe, ki so naredili težak vtis na svetovno javno mnenje. Kljub vsemu temu se je zdelo verjetno, da se bo začela akcija ja gospodarsko sodelovanje. Vse iniciative pa so bile uničene z akcijo, ki jo je nemška vlada storila pretekli teden, in je zdaj zelo težko reči, kdaj se bomo povrnili spet k tej iniciativi.

Za zdaj še ni mogoče v polni meri oceniti posledic nemškega koraka. Zgodovina je zabeležila mnogo poskusov uresničenja nadvlade v Evropi. Toda vsi ti poskusi so se končali — nekateri preje, drugi poneje — s težkim porazom. Vedno znova se je moglo videti, da ni mogoče za dalj časa odstraniti duha svobode [illegible] Ako je v resnici zgodovina nauk in vodnik narodov, mora nemški narod morda obžalovati to, kar se je v njegovem imenu zgodilo nad češkim in slovaškim narodom, ki je pred 20 leti dosegel svojo svobodo ob podpori in odobravanju več svetovnih držav. Zdaj ta narod nima več svobode. V teku njegove dolge zgodovine ni prvikrat, da ta vredni in vrli narod izgublja svojo neodvisnost. Dozdaj pa ni nikdar izgubil tega, kar je moralna podlaga neodvisnosti, ni izgubil ljubezni do svobode. Kakor je ob koncu minule vojne svet pomagal češkemu narodu, bo pomagal tudi danes, da obdrži svojo kulturno individualnost in narodni ponos po težkem udarcu, ki ga je pretrpel.

Chamberlainovi odgovori

London, 20. marca. AA. (Reuter) V odgovoru na gotova vprašanja, postavljena na današnji seji poslanske zbornice, je predsednik vlade Chamberlain izjavil med drugim, da angleška vlada zdaj **v soglasnosti z drugimi vladami razmotriva vse posledice, ki jih je povzročila zasedba Češke in Moravske po Nemčiji. Ko bodo te posledice proučene, je dejal Chamberlain, bom glede tega vprašanja podal pred parlamentom naknadno izjavo.**

Na vprašanje, ali je bil sporazum med Hitlerjem in dr. Hacho podpisan potem, ko je dobil dr. Hacha pismeni ultimat, je Chamberlain dejal, da **dr. Hacha pismenega ultimata ni dobil.** Na dan 17. marca je dobil angleški veleposlanik v Berlinu nalogo, da obvesti nemško vlado o tem, da angleška vlada smatra dogodke, ki so se odigrali v zadnjih nekaj dneh kot popolnoma nasprotne monakovskemu sporazumu z ozirom na to, da je bilo po odredbah tega sporazuma predvideno, da se vsako sporno vprašanje v zvezi z njim reši po sporazumu med podpisniki münchenskega dogovora. Angleški veleposlanik v Berlinu je tudi dobil nalog, da vloži protest pri nemški vladi, radi sprememb, izvršenih na Češkoslovaškem po nemški vojaški akciji, ki po mišljenju angleške vlade nima nobene zakonite podlage.

Glede svojega govora v Birminghamu je Chamberlain dejal, da dogodki, ki so se odigrali pretekli teden, zahtevajo najnujnejšega razpravljanja angleške vlade, ki je v stalni zvezi z drugimi vladami, in da bo pri prvi ugodni priliki podal glede tega obširnejšo izjavo.

Na vprašanje, s katerimi vladami je Anglija stopila v zvezo, je odgovoril: »Na to vprašanje ne morem odgovoriti.«

Razprava v lordski zbornici

Oglasila se je cela vrsta lordov, na čelu jim poglavar anglikanske cerkve

LONDON, 21. marca. AA. (Reuter): Canterburyški nadškof je dobil po govoru lorda Halifaxa v gornjem domu prvi besedo, ter je med drugim dejal, da mora postopanje, ki smo ga doživeli minuli teden, omajati zaupanje med narodom. Zato je treba na tako postopanje odločno odgovoriti. Angleški dominioni popolnoma soglašajo z metropolo. Govornik je naglašal prijateljstvo med Francijo in Anglijo. Pozival je vse velike države na svetu, da delajo v duhu ohranitve miru ter govoril o sestanku predstavnikov cerkva leta 1935, ko so bile sprejeti pomembni sklepi o sodelovanju glede okrepitve miru.

Za nadškofom je govoril lord Ponsomby, predstavnik, ki pripada delavski stranki. Dejal je, da so zadnji dogodki zelo omajali mednarodne odnošaje, vendar pa da je protivnik vsake politike pritiska.

Nato je govoril lord Cecil, ki je dejal, da se ne more ohraniti mir s stalnim popuščanjem. Smatra, da je prišel čas, ko je treba razmišljati o tem, da načelo o kolektivni varnosti vendar ni bilo na svojem mestu. Red na svetu je treba zavarovati z jasnimi in določenimi sporazumi.

Lord Arnold je dejal, da taki skoki kakor so se dogajali v toku minulega tedna, dovedejo v politiki lahko do velikih katastrof.

Lord Mansfield je med drugim rekel, da bo odslej težko zaupati mednarodnim obveznostim. Zato priporoča okrepitev sredstev angleške državne obrambe. Smatra, da bi bilo potrebno uvesti vsaj šesttedensko obvezno vojaško službo.

Lord Taleham pravi med drugim, da priznava veliko važnost gospodarskih sporazumov za ohranitev miru, toda na mir je treba gledati tudi z drugih vidikov, ne samo z gospodarskih.

Lord Plymouth je rekel, da je vlada hvaležna gornjemu domu, ker odobrava njeno politiko in ker ji nudi moralno podporo. Upa, da bo gornji dom čakal na nadaljnji potek dogodkov in na nadaljnje delo vlade ter da ne bo sprejemal kakih prenagljenih sklepov. Po govoru lorda Plymoutha je bila seja zaključena.

Nemški in italijanski odgovori Chamberlainu in Halifaxu

Berlin, 21. marca. d. »Die Deutsche diplomatische und politische Korrespondenz«, ki je glasilo zunanjega urada, objavlja danes stališče, ki ga bo Nemčija zavzela v bodoče napram Angliji. List naglaša med drugim:

»Odpoklic nemškega poslanika iz Berlina kakor tudi angleški protest, da Anglija ne prizna vključitve Češke in Moravske v rajh, je tu vzbudilo precejšnje nezadovoljstvo. Anglija je češkoslovaško zadevo izrabila za novo gonjo proti Nemčiji, ki po svoji brezobzirnosti prekaša vse, kar smo dosedaj doživeli in ki je proti vsakemu sodelovanju narodov za mir v Evropi. V Nemčiji se čudijo, da je Anglija zavzela tako stališče, ko je povsem jasno, da sama nosi moralno odgovornost za vse to in da je tudi sama kriva, da so se razmere tako zaostrile. Imamo vtis, da Anglija svoje moralne nazore in svoje stališče glede Češkoslovaške samo hlini in da želi med angleškim narodom ustvariti protinemško razpoloženje.

Zdi se, da bi Chamberlain v zadnjem hipu rad preprečil debakl angleške politike v Srednji Evropi. Nemčija se je vedno skušala sporazumeti z Anglijo. List nato opozarja na krvno sorodnost obeh narodov in pravi, da vitalni interesi zahtevajo sožitje obeh držav. Zadržanje londonskih uradnih krogov pa kaže, da hoče Anglija na vsak način obvarovati s takim stališčem svojo moč in da skuša delati Nemčiji težkoče v njenem življenjskem prostoru. Pod takimi okoliščinami bo pač Nemčija prisiljena, da svoje dosedanje stališče podvrže temeljiti reviziji.«

Rim, 21. marca. AA. (Stefani). Vsi današnji listi prinašajo poročila iz Londona, Berlina in Pariza, v katerih se naglaša, da je lord Halifax včeraj govoril zelo ostro proti Nemčiji. Listi naglašajo pravilnost stališča Nemčije proti napadom, ki se zdaj vodijo proti njej. »Messagero« naglaša veliko nasprotje med včerajšnjimi izjavami Chamberlaina in Halifaxa v angleškem parlamentu na eni strani ter pomenom postopanja Nemčije napram Češkoslovaški na drugi strani.

Prvi londonski odmevi

LONDON, 21. marca. AA. (Reuter): V komentarjih o govoru lorda Halifaxa, ki jih je slišati v angleških parlamentarnih krogih, se pogosto čuje mnenje, da je posebno važen oni del govora, v katerem je Halifax govoril o širših skupnih obveznostih v službi boljše medsebojne zaščite. V teh krogih trdijo, da je lord Halifax s temi besedami povedal jedro predmeta okoli katerega se vrtijo razgovori ki se te dni vodijo med Anglijo in Zedinjenimi državami.

Prvi Daladierovi dekreti

Na osnovi dobljenega pooblastila so izdani ukrepi za povečanje in pospešitev oboroževanja

Pariz, 21. marca. AA. (Havas). Snoči se je vršila seja vlade pod predsedništvom predsednika republike Lebruna. Seja se je začela ob 17. popoldne. Ministrski predsednik Daladier je predložil Lebrunu v podpis uredbe na osnovi pooblastila, ki ga je izglasovalo narodno predstavništvo, in sicer uredbe, ki se nanašajo *na pospeševanje proizvodnje sredstev za narodno obrambo.*

Zunanji minister Bonnet je *podal poročilo o zunanjepolitičnem položaju.*

Finančni minister je poročal o finančnem stanju ter izjavil, da se bo zvišanje izdatkov za narodno obrambo nadomestilo s prihranki, ki se bodo dobili na osnovi reorganizacije administracije in zmanjšanja izdatkov za nevojaške potrebe. Finančni minister je obenem predložil Lebrunu v podpis takoj več dekretov o administrativni reorganizaciji. Na osnovi prvega dekreta se ustanavlja za mesto Marseille nov administrativni režim, ki predvideva, da se imenuje upravnik občine za dobo šest let. Upravnik občine bo imel nalogo izvrševati in revidirati vse pogodbe, ki jih je sklenilo mesto Marseille z raznimi podjetji. Mestnemu svetu bo predsedoval eden njegovih članov. Z drugim dekretom se ukinjajo vsi uradi, katerih obstoj ni upravičen z ozirom na posebne cilje. Ukinja se nacionalni urad za industrijsko svojino ter samostojnost pristanišča v Le Havru in Bordeauxu, nacionalne šole za mostove in ceste, več šol za rudarstvo v Parizu in Saint Etiennu, več tehnično rudarskih šol, narodni konservatorij za muziko in dramsko umetnost, nacionalnih višjih šol za lepe umetnosti ter dekorativno umetnost, francoske nacionalne šole za prekomorske poklice, veterinarski institut za eksotično favno, nacionalni agronomski institut ter francoski prekomorski muzej.

Pariz, 21. marca. AA. Havas: Predsedništvo ministrskega sveta navaja sledečo listo uredb z zakonsko močjo, ki bodo objavljene v službenih novinah:

Dekret, s katerim se vladi daje *pravica poklicati pod zastavo vojaške osebe na razpoloženju*, dekret, s katerim se *zviša vojaški kader oficirjev in podoficirjev*, dekret o *ustanovitvi alžirskih oddelkov*, dekret o *podvojitvi šeste vojaške oblasti*, dekret, s katerim se daje *prednost naročilom, ki so v interesu narodne obrambe*, dekret o *podaljšanju delovnega časa* in zvišanju tarif za prekourno delo, dekret o kolektivni pogodbi v letalski industriji, dekret o oblastnih javnih borzah dela, dekret o predujmih, dekret o *zvišanju inženjerskega korpusa* v tovarnah vojnega materiala, dekret o direkciji za kontrolo vojaškega materiala, dekret o zvišanju administrativnega osebja v letalstvu, dekret o tehničnem in administrativnem osebju tovarn za vojni material, dekret *o centralnem uradu za obveščevalno službo* pri predsedništvu ministrskega sveta, dekret o olajšavah pri razlastitvah o priliki izvajanja del, namenjenih za pasivno obrambo ter dekret, ki se nanaša na reorganizacijo dela v livarnah.

Lebrun na poti v London

Pariz, 21. marca AA. (Havas) **Predsednik francoske republike Lebrun in njegova gospa sta odpotovala davi ob 9.15 s posebnim vlakom iz Pariza v London. V spremstvu predsednika republike Lebruna se nahaja minister za zunanje zadeve Bonnet ter več visokih uradnikov zunanjega ministrstva, kakor tudi članov civilne in vojaške hiše predsednika republike.**

Odpoklic ameriških poslanikov

New York, 21. marca. AA. (Stefani). *»New York Post« izve, da bodo Zedinjene države poklicale svoje poslenike v Berlinu, Tokiu in Rimu za gotov čas v Washington, kjer bodo vršili funkcijo vladnih svetovalcev. Med tem časom bodo vršili funkcije poslaništev v omenjenih mestih odpravniki poslov.*

Beck obišče London

LONDON, 21. marca. Poljski zunanji minister Beck bo odpotoval v London 3. aprila.

Danes bo imenovana nova češka vlada

Posvetovanja na Hradčanih — Demanti poročil o aretacijah in samomorih

PRAGA, 21. marca. AA. (DNB): Pod predsedništvom dr. Hache se je vršila na Hradčanih konferenca o ustanovitvi enotnega češkega pokreta, kakor tudi o spremembi vlade. Dr. Hacha je sprejel člane bivše češke vlade ter ostale vodilne osebnosti. Pričakuje se, da bo sprememba vlade nades objavljena.

Praška policijska direkcija ugotavlja v zvezi z glasovi, ki so krožili v inozemstvu, da je 15. marca t. l. bilo aretirano gotovo število oseb v Pragi in na deželi, da pa so te aretacije bile izvršene preventivno in so te osebe bile polagoma spet izpuščene na svobodo. Te osebe je aretirala izključno češka žandarmerija. Policijska direkcija razen tega naglaša, da se od 15. marca dalje ni zvišalo število samomorov na Češkem in Moravskem in da ni bilo ustanovljeno nobeno koncentracijsko taborišče.

Tuka postane predsednik slovaške vlade

Pogajanja z nemško vlado

Bratislava, 21. marca. AA. Včeraj sta odpotovala v Berlin slovaška ministra Tuka in Durčanski. Njuno potovanje ima namen pripraviti podlago za gospodarska pogajanja med Slovaško in Nemčijo.

V političnih krogih se govori o rekonstrukciji slovaške vlade. Predsednik vlade Tiso naj bi postal predsednik slovaške republike, medtem ko bi Tuka postal predsednik slovaške vlade.

Budimpešta, 21. marca. e. V madžarskih političnih krogih vlada mnenje, da so potrebni splošni politični razgovori med Madžarsko in Slovaško, da se razjasnijo odnošaji med obema državama napram rajhu.

Rekvizicija židovskih avtomobilov na Slovaškem

Bratislava, 21. marca AA. (Havas) Vodstvo Hlinkove garde je sklenilo rekvirirati vse avtomobile, ki pripadajo Židom, zlasti v primeru, da jim niso neobhodno potrebni za njihovo eksistenco.

Franco zahteva popolno kapitulacijo

Burgos, 21. marca. AA. Havas: Nacionalna vlada je objavila snoči preko radia sledeče sporočilo:

Republikanci zahtevajo časten mir, toda to v ušesih pravih Špancev zveni zelo neresno. Jasno je, da se da mir doseči samo s popolno kapitulacijo protivnika in popolnim polomom njihovih režimov, kajti zmaga generala Franca pomeni smrt sovražnih režimov ter ustanovitev popolnoma novo urejene Španije.

Naši Sokoli v Sofiji

SOFIJA, 21 marca. e. Delegacija jugoslovenskih Sokolov s prvim podstarešino br. Ganglom na čelu, ki je prispela v Sofijo o priliki proslave 40letnice Zveze bolgarskih Junakov, je včeraj na vojaškem pokopališču izkazala čast jugoslovenskim vojakom, padlim v svetovni vojni. V prisotnosti bolgarskih Junakov, jugoslovenskega vojaškega ataše polkovnika Dudića in številnih Bolgarov, je bila najprej služba božja, nato pa je podstarešina br. Gangl v imenu jugoslovenskih Sokolov, general Raško Atanasov pa v imenu Junakov položil venec na grobove. Opoldne je Gangl skupaj z generalom Stajićem in z ostalimi člani naše delegacije obiskal našega poslanika Momčila Jurišića v Sofiji. Snoči ob 20.20 so se naši Sokoli odpeljali nazaj proti Beogradu.

Madžarska obiska v Rimu in Berlinu

BUDIMPEŠTA, 21. marca. AA. (MTI): Ministrski predsednik grof Teleky ter minister za zunanje zadeve grof Csaky bosta napravila sredi aprila uraden obisk v Rimu, konec aprila pa v Berlinu.

Izid šahovskega turnirja v Rigi

Riga, 21. marca. AA. Včeraj je bil končan šahovski turnir. Prvo mesto je zasedel Flohr z 12 točkami, drugo in tretje si delita Stahlberg in Szabo z 11 točkami, 4. mesto je zasedel Mikenas z 10 in pol, peto Böök z 10, šesto Feigin z 9, 7. Bogoljubov z 8 in pol, 8. Dreiberg s 6 in pol, 8. Hasenfuss s 6, 10. in 11. si delita Apšeniek in Imel Meinsailis s 5 in pol točke, 12. in 13. Koblenz in Solmanis s pet točkami, 14. je zasedel Bezručko s 4 in zadnje Ozols z 2 in pol točke.

Mukačevo prestolnica Podkarpatja

Budimpešta, 21. marca c. Za novo upravno središče Podkarpatske Ukrajine je bilo določeno Mukačevo.

Borzna poročila.

Curih, 21. marca. Beograd 10. — Pariz 11.78, London 20.83, New York 444.875, Bruselj 74.875, Milan 23.40, Amsterdam 236.12, Berlin 178.37, Varšava 83.25, Bukarešta 3.37.

KINO MATICA, tel. 21-24 ob 16., 19. in 21. uri PREMIJERA **TAJNI KURIR PETROGRADA** Špijonažni velefilm razburljivega tempa z LUISE RAINER in WILLIAN POWELL-om.

Zborovanje trgovcev iz ljubljanske okolice

Združenje trgovcev Ljubljana okolica, ki je imelo danes dopoldne občni zbor, praznuje letos 20 letnico obstoja

Ljubljana, 21. marca

V dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici se je vršil danes dopoldne 20. redni občni zbor Združenja trgovcev za Ljubljano-okolico. Zbor je ob številni udeležbi članstva otvoril ob 9. predsednik g. Jernej Logar iz Št. Vida nad Ljubljano, ki je uvodoma pozdravil zborovalce, posebej pa sreskega načelnika g. dr. Franja Maršiča, predsednika Zbornice za TOI g. Ivana Jelačina, predsednika trgovskega odseka zbornice g. Albina Smerkolja, podpredsednika Zveze trg. združenj dravske banovine g. Antona Verbiča, predsednika Združenja trgovcev v Ljubljani g. Viktorja Medena, predsednika trgovskega društva »Merkur«, g. dr. Frana Windischerja in druge.

V nadaljnjem je g. predsednik poudaril, da stopa Združenje z današnjo letno skupščino v dvajseto leto stanovskega dela. Kakor je organizacija mlada, pa je preživela težke preizkušnje in dosegla za članstvo lepe uspehe. Gospodarstveniki so v svojih poročilih in akcijah navajeni biti kratki, stvarni in tudi premišljeni, zato ne gre ponavljati vseh skupnih borb, vendar prosi predsednika g. Ivana Jelačina in g. Staneta Vidmarja, da sprejmeta ob 20letnici za ves trud in prizadevanje ter nesebično požrtvovalnost prisrčno in globoko zahvalo vsega trgovstva ljubljanske okolice. Naša iskrena želja je, je nadaljeval predsednik, da ostaneta še nadalje vodnika slovenskega trgovstva in ga pripeljeta končno po letih truda in preizkušenj na varno v prospeh stanu in državi.

Ob 20letnici obstoja Združenja se opušča slovesna proslava, a se nakaže primeren znesek za podporo onemoglim trgovskim tovarišem in njihovim svojcem. Predsednik se je spominjal prvih delavcev in ustanoviteljev organizacije: gg. Frana Zebala, Josipa Šporna, dr. Ivana Plessa, generalnega tajnika Zbornice za TOI g. Ivana Mohoriča ter drugih, ki jim je izrazil globoko zahvalo za njihovo delo. V nadaljnjem gre topla zahvala tudi vsemu domačemu časopisju, ki je povsod in vedno spremljalo prizadevanje Združenja. Sledila je še predsednikova zahvala g. Lojzetu Ambrožiču, nakar sta bila na predlog uprave izvoljena za častna člana Združenja gg. Joško Jelačin z Rudnika in Davorin Šetinc z Vrhnike, ki polnih 20 let sodelujeta v odboru.

Po z živahnim aplavzom sprejetem poročilu predsednika Logarja, je podal izčrpno in pregledno poročilo tajnik g. Lojze Šmuc. Spominjal se je ustanovnega občnega zbora Združenja na dan 20 maja l. 1919 v dvorani Mestnega doma, na katerem se je med drugim razpravljalo o važnih vprašanjih in zahtevah malega trgovca, zlasti pa o davku na vojne dobičke, ki je bil za takratne čase in gospodarske razmere ogromen. Povzročil je protestno zborovanje pred Mestnim domom, kjer se je zbralo nad 3000 trgovcev iz vse Slovenije. Impozantni zbor je vodil predsednik g. Jelačin. Trgovci so bili tudi v naslednjih letih vsak čas izpostavljeni izjemnim pregledom finančnih organov, kar je povzročilo znova proteste gospodarskih krogov. Davki so naraščali vsako leto. Takrat so imeli še pravico voliti trgovci v cenilne komisije in je članstvo volilo zaupne može. Ko so trgovci opravili volilno borbo v cenilne komisije, so se odločili nastopiti proti nelegalnemu poslovanju konzumov in zadrug, ki so na vseh koncih in krajih škodovale trgovstvu. Trgovci občutijo delo konzumov in zadrug vsak dan hujše.

V ospredje so silila tudi prometna vprašanja ljubljanske okolice. Združenje je podvzelo potrebne korake in podpiralo prizadevanje interesentov za otvoritev postajališča v Mednem. Z uspešnimi intervencijami se je posrečilo pridobiti merodajne kroge za otvoritev postajališča v Notranjih Goricah, glede otvoritve postajališča na Viču pa ni bilo uspeha, ker spada to v rešitev vprašanja bodočega glavnega ljubljanskega kolodvora. V l. 1927 so se pojavili prvi znaki krize. V Sloveniji je bilo takrat že 31 poravnav in 91 konkurzov. Združenje je pričelo takrat z borbo proti ostrim določilom taksnega zakona in pretiranim uvozninam mestne občine. Vodil se je pa boj tudi proti tihotapstvu, ki se je zelo razpaslo in škodovalo legalni trgovini. Neprestane revizije po trgovinah v smislu zakona o pobijanju draginje so vrste trgovcev spet postavile v obrambo. Po neštetih intervencijah so trgovci končno dosegli uvedbo davčnih plačilnih nalogov in je trgovec tako vsaj vedel, koliko je imel plačati na neprestanem izterjevanju davkov. V naslednjih letih so bili uspehi trgovcev in drugih gospodarskih krogov zaradi neprestanih vladnih kriz minimalni. Čeprav so bile dajatve občutne, vendar Združenje ni pozabilo svojega stanu in je prispevalo za zgradbo Trgovskega doma 30.000 din. Iz skromne sobice v Gradišču, kjer je združeval »Merkur« naše organizacije, so se trgovske organizacije kmalu preselile v lepo novo stavbo Trgovskega doma. Združenje pa ni skrbelo samo za to, da pride pod lastno streho, marveč je smatralo za svojo dolžnost podpirati tudi strokovno šolstvo. Tako podpira šole na Vrhniki, v D. M. v Polju in Št. Vidu. Stalne pritožbe da telefonske razmere ne ustrezajo interesentom ljubljanske okolice, so slednjič tem prilikam odpomogle in se je otvorila dobra telefonska zveza s Št. Vidom, Ježico, Škofljico in s Šmarjami. V l. 1932 je nastopila kriza lesne trgovine, kar je imelo tudi za posledico nedelavnost drugih stanov. V l. 1933 se je ugotovilo porazno nazadovanje poslovnega prometa, ki je padel skoro za 50 odstotkov. Silno pomanjkanje gotovine je gospodarsko življenje pritisnilo popolnoma k tlom. Denarni zavodi so izplačila ustavili. Prišel je zakon o zaščiti kmeta, ki je trgovcu vzel možnost pravice do izterjevanja. L. 1934 se je hotelo na vsak način uveljaviti novi zadružni zakon. Na protest gospodarskih zbornic je bil umaknjen, vendar je dobil lani veljavnost. Davčna uprava je izvršila v tem letu [illegible] V tej hudi stiski in borbi se je ustanovilo Centralno predstavništvo v Beogradu in je naša Zveza postala tako rekoč vodeča organizacija v vseh velikih akcijah. Po še bujnem [illegible] so gospodarske organizacije poj proti nemogočim dajatvam nadaljevale, da bi Slovenija ne [illegible]. Od 300.000 davkoplačevalcev v Sloveniji jih je bilo za- [illegible] Danes lahko trgovstvo z zadovoljstvom ugotovi, da so bili baš gospodarski krogi oni, ki so dali pogum vsem ostalim stanovom, da so se pridružili borbi proti krivicam. Komaj je davčni pritisk popustil, pa je spravil trgovce na noge inozemski židovski kapital, ki se je hotel usidrati pri nas z veleblagovnicami. Vsedržavni trgovski kongres v Beogradu s 3000 udeleženci je pokazal merodajnim činiteljem moč združenega trgovstva.

Kasneje je šlo Združenje na interno delo. Doseglo je 12 novih telefonskih zvez v ljubljanski okolici. Dalje avtomatično centralo v Št. Vidu, izboljšanje banovinskih cest itd. Zato pa smo dobili centralne banovinske trošarine, od katerih imajo zopet koristi drugi. V sedanjem finančnem proračunu, odnosno pooblastilih, je dobil minister trgovine in industrije pravico novelizirati obrtni zakon in je upati, da bo do novelizacije kmalu prišlo. Ministrski svet je dobil tudi pooblastilo, da uveljavi novo uredbo o zatiranju šušmarstva.

G. tajnik Šmuc je končal svoje pregledno poročilo z željo, da bi stopilo Združenje ob 20-letnici v dobo pomirjenja in resnega dela za prospeh našega trgovstva.

Po govorih nekaterih zastopnikov trgovskih združenj so sledile volitve novega odbora. Predložena in izvoljena je bila naslednja lista:

Logar Jernej, trgovec št. Vid, predsednik, **Ogrin Ivan, trgovec Laverca**, podpredsednik.

Člani uprave: **Ambrožič Alojzij**, trgovec **Gaberje-Dobrova**, **Ambrož Ivan**, trgovec **Zg. Kašelj**, **Grebenc Fran**, trgovec **Preserje-Podpeč**, **Habič Peter**, trgovec, **Vrhnika**, **Hafner Lovro**, trgovec **Preska, Medvode**, **Majaron Joško**, trgovec **Borovnica**, **Minatti Daniel**, trgovec **Studenec-Ig**, **Müller Leopold**, trgovec **Grosuplje**, **Pečnik Stanko**, trgovec **Ježica**, **Rant Ivan**, trgovec **Devica Marija v Polju**, **Svetina Tomaž**, trgovec **Tacen pod Šmarno goro**, **Toni Jakob**, trgovec **Sap-Škofeljca**.

Namestniki: **Leben Janez**, trgovec **Horjul**, **Erbežnik Valentin**, trgovec **Vnanje Gorice**, **Gale Ivan** trgovec **Grosuplje**, **Leben Jože**, trgovec **Dvor-Polhov Gradec**, **Pirc Jernej**, trgovec **Sneberje**, **Susman Ivan**, trgovec **Strahomer-Tomišelj**.

Nadzorni odbor: Jelačin Joško, trgovec **Rudnik**, **Petrič Ivan**, trgovec **Borovnica**, **Gartroža Ivan**, trgovec **Zgornja Zadobrova**. **Namestniki: Šetinc Davorin**, trgovec **Vrhnika**, **Kirn Fran**, trgovec **Preserje-Kamnik**, **Cirman Janko**, trgovec **Medno, št. Vid**.

Delegati Zveze trgovskih združenj. Logar Jernej, trgovec **št. Vid**, **Rant Ivan**, trgovec **Devica Marija v Polju**, **Ogrin Ivan**, trgovec **Laverca**, **Majaron Joško**, trgovec **Borovnica**. **Namestniki: Habič Peter**, trgovec, **Vrhnika**, **Ambrožič Alojzij**, trgovec **Gaberje**, **Pečnik Stanko**, trgovec **Ježica**, **Grebenc Franc**, trgovec **Preserje**.

Naši Sokoli se pripravljajo za olimpijado

V maju se udeleže meddržavne tekme v Parizu

Ljubljana, 20 marca

Po navodilih načelništva Saveza SKJ so bile včeraj v telovadnici Narodnega doma pregledne tekme za zapadne župe SSKJ za prvo prijateljsko tekmo s Francozi, ki bo 13. maja t. l. v Parizu. K tekmi se je prijavilo 8 bratov, dočim sta se dva zaradi službenih zadržkov opravičila. Sodnikoma, bivšima mednarodnima tekmovalcema br. Leonu Štukelju in br. Edvardu Antosiewiczu so se ob 9 javili sledeči bratje: Boris Gregorka, Miroslav Forte, Milan Potokar, Miloš Skerbinšek, vsi iz Ljubljanskega Sokola, Janez Pristov Jesenice, Konrad Grilec, Celje, Ivan Bizjak, Trbovlje in Stjepan Boltižar, Zagreb II. Tekmovalci so tekmovali v prostovoljni prosti vaji in poljubnih vajah na drogu, bradlji, na konju na šir z ročaji, krogih in v preskoku čez konja vzdolž. Uspehi, ki so jih pokazali bratje, so bili jako zadovoljivi, videli smo na orodju krasne prvine in lepe kombinacije, vse v stilu sodobne mednarodne telovadbe. Če se upošteva, da morajo telovadci v zimskem času telovaditi v zaprtih prostorih brez sončnih žarkov, potem lahko rečemo, da bodo z nadaljnjim sistematičnim vežbanjem v aprilu in maju dopolnili še vse nedostatke glede višje telesne sile tako, da lahko z zaupanjem pričakujemo častnih uspehov naših borcev v Parizu.

Pri prostih vajah smo videli krasne izvedbe pri bratih Pristovu, Grilcu in mladem Boltižarju. Na drogu sta bila spet na višku br. Grilc in Pristov, na konju je zadivil s svojo odlično izvedbo br. Grilc, izvrstno se je odrezal tudi br. Gregorka. Na krogih so bili uspehi manj zadovoljivi, vendar bodo bratje to pri nadaljnjem vežbanju nadoknadili. Prav lepi so bili poljubni preskoki čez konja vzdolž, kjer sta najboljše skakala br. Forte in Potokar. Sodilo se je strogo po mednarodnem tekmovalnem redu. Vsi tekmovalci so pokazali veliko disciplino in trdno voljo doseči na pariški prijateljski tekmi čim lepše uspehe. Posebno nas je presenetil br. Konrad Grilec, ki je po dveletnem odmoru od berlinske olimpijade kjer se je ponesrečil, okreval in je spet na višku. Tudi naš stari mednarodni borec br. Tošo Primožič pridno vežba v Mariboru in bo na prihodnji tekmi gotovo eden med prvimi. Tekma je tekla gladko in je bila končana v dobrih treh urah nakar je br. Antosiewicz razglasil dosežene uspehe. Od 60 dosegljivih točk je dosegel I. mesto br. Konrad Grilec, Celje, 53.5 točke. II. Janez Pristov, Jesenice, 51.4. III. Miro Forte Ljublj. Sokol 50.9. 4. Stjepan Boltižar Zagreb II. 5. Boris Gregorka, Ljublj. Sokol. 6. Miloš Skerbinšek, Ljublj. Sokol 7. Milan Potokar, Ljublj. Sokol 8. Ivan Bizjak, Trbovlje.

Za župe Beograd, Novi Sad in Petrovgrad pa bodo pregledne tekme v nedeljo 26. t. m. v Beogradu. Kakor smo izvedeli, se bodo udeležili tekem bratje Merzlikin, Budja, Stergar, Ivančević, Jovin in še nekateri mlajši bratje. Iz navedenih bratov in iz bratov iz zapadnih župa bo načelništvo SSKJ sestavilo vrsto, ki bo odšla v Pariz na prijateljsko tekmo s francoskimi gimnasti. Želimo našim vrlim Sokolom, ki so že tolikokrat častno zastopali barve našega sokolstva in naše države tudi na tej tekmi mnogo uspehov in da se vrnejo kot zmagovalci. Le naprej brez miru... —at.

Pomlad po koledarju

Ljubljana, 21. marca

Po koledarju se je že začela, sicer ji pa še vedno ne zaupamo. Solnčili smo se že januarja in mnogi so pričakovali, da bodo marca že črešnje zorele, a zdaj jih še pošteno zebe.

Zdaj so izgubili ugled tudi razni vremenski »svetniki« in letos se nihče ne sklicuje niti na 40 mučenikov, čeprav je zadnje čase dan za dnem precej podobno vreme kakor je bilo 10. t. m. Dopoldne je navadno lepo solnčno in mirno vreme, popoldne se pa pooblači in začne pihati neprijetna burja. Toda zadnje čase je hladneje kakor je bilo v prvi polovici marca. Prejšnji mesec je bila povprečna temperatura precej višja kakor doslej marca.

Kmetom in sadjarjem se torej ni treba bati, da bi drevje začelo prezgodaj brsteti, in letos se tudi vinogradniki ne boje, da bi pozebla trta. Pač pa tožijo kmetje, da je zadnje čase zaradi slane in burje zelo trpela ozimina. Zaradi ostrega mraza ob jutrih je precej zastalo tudi delo na zelenjadarskih vrtovih.

Vendar so to le majhne skrbi, ki jih bo pravo pomladno vreme kmalu pregnalo. Nekateri sicer napovedujejo, da bo letošnja pomlad zelo muhasta, ker je bila zima presuha ter da se moramo bati poplav. Tolažimo se pa s tem, da se napovedi vremenskih prerokov navadno ne uresničijo. Dežja bo seveda še dovolj, in morda bo še tudi snežilo, vendar smemo koledarju kolikor toliko zaupati, da se je pomlad začela ter da zima ne bo trajala več vsaj aprila.

Iz Legije koroških borcev

Hrastnik, 20. marca

V nedeljo 19. t. m. se je vršil občni zbor tukajšnje Legije koroških borcev ter je zborovanju prisostvovalo skoro vse organizirano članstvo. Zbor je otvoril predsednik g. Jože Groznik, šolski upravitelj in kapetan I. razr. v rezervi, ki je pozdravil zborovalce, pred vsem pa zastopnika glavnega odbora tov. Kristana. Iz predsedstvenega poročila je bilo razvidno, da je število članstva narastlo na 68 organiziranih borcev, ki so kot nekdanji čuvarji severne meje še tudi danes na svojem mestu in žele delati z vsemi močmi za dobrobit svojega ljubljenega vrhovnega poveljnika Nj. Vel. kralja Petra II. in za narod.

Živahno pozdravljen je podal obširno poročilo o delu glavnega odbora društveni glavni tajnik, ki se je dotaknil vseh perečih zadev, ki še vedno čakajo ugodne rešitve. V svojem obširnem govoru je predvsem poudarjal, da moramo složno nastopati, ne samo borci, temveč vsi, ki jim leži na srcu skrb za veliko, svobodno in nepremagljivo domovino.

Živahno odobravanje, s katerim so zborovalci pozdravili zaključne besede, priča, da vlada med bivšimi borci-tovariši tudi še danes po 20 letih še ista tovariška ljubezen, ki jih je družila na bojnih poljanah.

Volitve novega odbora so se izvršile z aklamacijo ter je bil izvoljen ves dosedanji odbor.

★

Prihodnjo nedeljo 26. t. m. bo redni občni zbor kraj. organizacije legije v Tržiču, in sicer ob 9. dopoldne v kavarni Javornik.

Istega dne bo občni zbor kraj. organizacije v Kranjski gori, in sicer ob 11. uri dopoldne v hotelu »Razor«. Tovariši borci, udeležite se obeh zborov polnoštevilno, da čujete poročila svojega upravnega odbora ter poročilo zastopnika glavnega odbora iz Ljubljane.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 21. marca: zaprto
Sreda, 22. marca: Potovanje v Benetke. Red Sreda
Četrtek, 23. marca: Kaj je resnica. Red A
Petek, 24. marca: ob 15. uri: Upniki, na plan! Dijaška predstava. Globoko znižane cene
Sobota, 25. marca: Kaj je resnica? Izven. Znižane cene

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 21. marca: Werther. Gostovanje Zlate Gjungjenac in Josipa Gostiča. Izven
Sreda, 22. marca: Tosca. Premierski abonma. Gostovanje Vere Majdičeve
Četrtek, 23. marca: Jesenski manevri. Red Četrtek
Petek, 24. marca: Lohengrin. Izven. Znižane cene
Sobota, 25. marca: ob pol 17. uri: Materinska proslava Krščanskega ženskega društva. Ob 20. uri: Werther. Gostovanje Josipa Gostiča. Izven. Znižane cene
Nedelja, 26. marca: ob 15. uri: Pod to goro zeleno. Izven. Cene od 24 din navzdol. Ob 20. uri: Madame Butterfly. Gostovanje Rosette Pampanini. Izven

Zlata Gjungjenac in Josip Gostič bosta pela drevi v »Wertherju«. Na gostovanje obeh tako odličnih in priljubljenih umetnikov-pevcev opozarjamo. Ostala zasedba kakor na premieri. Dirigent: Neffat. Režiser: Župan.

Rosetta Pampanini, slavna italijanska pevka se bo pripeljala v Ljubljano direktno iz Norveške, kjer je na gostovanju v državni operi glavnega mesta. Umetnica potuje stalno po gostovanjih, saj je povsod težko pričakovana in izredno visoko spoštovana. Spada med umetnike, ki jih izredno ceni slavni dirigent Toscanini. V Ljubljani bo pela naslovno vlogo v Puccinijevi »Madame Butterfly«, ki je ena njenih najboljših vlog, v nedeljo, dne 26. t. m. zvečer. Opozarjamo na enkratno gostovanje slavne umetnice. Vstopnice v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

Iz Slovenjgradca

— **Otvoritvena nogometna tekma.** V nedeljo popoldne sta odigrala na igrišču SK »Mislinje« v Slovenjgradcu prijateljsko tekmo enajstorici domače SK »Mislinje« in SK »Štor«. Po napeti igri je zmagala enajstorica gostov, ki je pokazala bolj povezano igro od domače enajstorice. Nikakor pa ne moremo preiti preko nedisciplioranosti gostov, kar je povzročilo bučne proteste igralcev in gledalstva. V bodoče ne želimo videti več na igrališču tako nedisciplioranih moštev, ki s svojim vedenjem še odganjajo zadnje gledalce.

— **Veliko nagradno streljanje.** V nedeljo popoldne se je vršilo v Slovenjgradcu nagradno ekipno in poedinsko streljanje sokolskih strelskih odsekov Koroš. okrožja. Tekmovanja ekip so se udeležile štiri ekipe in sicer iz Dravograda, Mežice, Žerjava in Slovenjgradca. Prvenstvo in krasen prehodni pokal predsednika okrožja br. Ivana Rojnika si je zasluženo priborila ekipa iz Žerjava s 309 točkami. Slede Mežica z 296, Slovenjgradec 283 in Dravograd 128 točk. Po streljanju je razglasil rezultate sodnik br. Hinko Prelovec, nakar je načelnik slovenjgraškega strelskega odseka br. Miroslav Ferber po lepem govoru izročil zmagoviti ekipi prehodni pokal. Tekmovanje poedincev ob času našega poročanja še traja in bomo o njem še poročali.

— **Koncert br. Živkov.** V veliki dvorani Sokolskega doma, ki so jo navdušeni gledalci zasedli do zadnjega kotička, je v soboto zvečer gostoval znani septet bratov Živkov iz Maribora. Našemu občinstvu se je enkrat res nudil umetniški užitek, ki ga je tako redko deležno, saj so bila izvajanja umetnih, narodnih, srbskih in bolgarskih pesmi res na višku in brezhibna. Občinstvo se kar ni moglo odločiti za slovo od bratov Živkov in so morali še neprenehoma dodajati in ponavljati. Ta septet izpolnjuje s svojimi nastopi na našem podeželju in posebno na naši severni meji veliko kulturno misijo in mu je naše občinstvo za njegova prizadevanja res iz srca hvaležno. Po koncertu se je vršil v Sokolskem domu še prijateljski sestanek, na katerem se je naš Slovenjgradec septetu ponovno zahvalil za vse delo, ki ga opravljajo člani septeta kot glasbeni umetniški pionirji v širokih plasteh našega naroda.

Iz Celja

—c **Svojci invalidov in invalidnina.** Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju sporoča, da pripada v smislu uredbe o vojnih invalidih iz l. 1938 invalidnina rodbinam umrlih invalidov, tudi če so bili ti invalidi ranjenci z 20, 30 ali 40% nesposobnosti za delo, vendar pa jim ne pripada draginjska doklada. Če take osebe niso zapustile žene in otrok, pripada invalidnina njihovim roditeljem. Za umrlimi invalidi bolniki z najmanj 70% nesposobnosti za delo pripada tudi invalidnina njihovim rodbinam odnosno njihovim roditeljem.

—c **Umrl je** v nedeljo v Gosposki ulici št. 19 v starosti 51 let zasebni uradnik Alojz Medvešek. Bil je odločno naroden in značajen mož. Pogreb bo danes ob 17 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

—c **Poslovne knjižice in tuji državljani.** Mestno poglavarstvo v Celju razglaša: Po okrožnici kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani z dne 6. marca 1939, VI Št. 1187-12, je osrednja uprava za posredovanje dela pri ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja sporočila pod št. 469 z dne 24. februarja 1939, da se je treba pri izdaji poslovnih knjižic tujim državljanom držati sledečih navodil: »Tuji državljani, delavci in nameščenci, nimajo pravice do poslovne knjižice. Za pravilnost njihovega zaposlenja zadostuje v smislu čl. 1., odst. V. navodil za poslovanje in ravnanje s poslovnimi knjižicami (Službeni list št. 568-93 iz l. 1938) redna dovolitev za zaposlovanje (izkaznica o poklicu). Zato naj se oblastva, ustanove in zasebniki drže tega do drugih odredb. Pripominja se, da se pripravlja poseben pravilnik za izdajanje poslovnih knjižic tujim državljanom, ki bo dokončno rešil to vprašanje.«

—c **Nesreča otroka.** V potoku pri Rečici ob Savinji je stal devetletni delavčev sin Edo Vršnjak v soboto poleg voza, s katerega so metali hlode. Po nesreči je padel hlod na dečka in mu zlomil nogo. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 21. marca katoličani: Benedikt, Vlada

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Tajni kurir Petrograda
Kino Union: Pustolovščine Toma Sawyerja
Kino Sloga: Madame Buvary
Združenje gostilničarskih podjetij občni zbor ob 14.30 v kolodvorski restavraciji
Prirodoslovno društvo: predavanje dr. Štamparja o Kitajski ob 20. v Delavski zbornici
Modna revija v veliki dvorani Kazine

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

19. III. 1939

Staničeva koča pod Triglavom: —5, oblačno, 250 cm snega, pršič.

z dne 20. III. 1939

Pokljuka 1300 m: —6, solnčno, 55 cm podlage, 5 cm pršiča,
Dom na Komni 1520 m: —11, solnčno, 145 cm snega, pršič,
Dom na Voglu 1540 m: —5, solnčno, 140 cm snega, pršič.

z dne 21. marca

Pokljuka 1300 m: —4, solnčno, 5 cm pršiča, 50 cm podlage,
Dom na Komni 1520 m: —12, solnčno, 145 cm snega, prisojno osrenjen, osojno pršič,
Dom na Voglu 1540 m: —10, solnčno, 145 cm snega, pršič,
Dom na Krvavcu 1700 m: —9, solnčno, 50 cm snega, prisojno osrenjen, osojno pršič,
Velika planina 1558 m: —8, solnčno, 40 cm snega, prisojno osrenjen, osojno pršič,
Mozirska planina 1333 m: —8, solnčno, 70 cm snega, osojno pršič, prisojno osrenjen,
Peca 1654 m: —8, solnčno, 25 cm pršiča, 60 cm podlage.

Velemestna modna revija

Ljubljana, 21. marca

V prijazni dvorani Kazine, ki je kot nalašč ustvarjena za intimnejše prireditve in modne aranžmaje, se je snoči ob 21. zbral elegantni svet Ljubljane, da prisostvuje razkošni modni reviji, ki jo je priredila ugledna tvrdka F. Ks. Souvan. Prireditelji so poskrbeli za dostojen zunanji okvir modne revije: dvorana je bila primerno okrašena in sijajno razsvetljena, v sredini pa je bil postavljen dolg podij, po katerem so se sprehajale in razkazovale elegantne manekene. Priznati je treba, da je revija po svojem obsegu pestrosti razkazanih toalet, elegantnih krojev za promenado, salon, družabne prireditve in sport — bodisi za dame ali za gospode — presenetila občinstvo, ki seveda ni štedilo s priznanjem in odobravanjem.

Brez pretiravanja lahko rečemo, da je bila to revija v velemestnem slogu, saj je tvrdka pokazala nad 40 modelov in najmodernejših kreacij zadnje mode, ki jim je bila interpretka naša odlična modna referentinja gdč. Nada Lampretova, izdelala pa jih je spretna in vešča roka mojstra Severja. Tvrdka Souvan se ni strašila ne truda ne stroškov in je v ta namen poklicala tudi iz inozemstva tri poklicne manekene, ki so že zaradi svoje elegantne pojave in stasitosti vzbudile pozornost, vrhu tega pa so pokazale tako siguren nastop, eleganco v drži in neprisiljeno vedenje, da se bodo v tem pogledu naše manekene morale še marsičesa naučiti od njih. Ena manekenka je šarmantna Francozinja, druga postavna Čehinja, tretja pa Nemka.

Občinstvo je bilo, kot rečeno, zelo zadovoljno, saj je imelo priliko videti pravo velemestno revijo in bogato izbiro apartnih, elegantnih, razkošnih, bogato kombiniranih, decentnih in pestrih toalet, vrhu tega pa so tudi gospodje prišli na svoj račun. Naj še omenimo, da so pri reviji sodelovale tvrdke Vital Seunig z elegantnimi čevlji, Ivanka Stegnarjeva z najmodernejšimi klobučki, a Kette je dal ves pribor k moški modi. Na modni reviji je igral tudi Adamičev jazz. Aranžma je oskrbel inž. Mitja Švigelj. Popoldne in drevi se revija ponovi.

Iz Kranja

— **Ljudska univerza priredi** v četrtek 23. marca ob 20. uri v gimnaziji predavanje g. mag. phar. Koželj o barvni fotografiji. Predavanje bo spremljalo nad 200 diapozitivov. Vstopnina 1 din.

— **Nesreča mlade služkinje.** Pri kavarnarju g. Geigerju je bila uslužbena 23-letna služkinja Ivanka Novakova, ki je kot običajno tudi v petek obešala perilo na hodniku, ki je pri vseh hišah v tem delu mesta pomanjen nad strugo Kokre, ki teče v soteski 15—20 metrov globoko. Pri prenašanju perila je zaradi ozkih stopnic izgubila ravnotežje in zdrsnila preko ograje v globino. Le srečnemu naključju je treba pripisati, da je Novakova odnesla le lažje zunanje poškodbe, ker bi se radi višine, iz katere je padla lahko ubila. Takoj ko so opazili nesrečo so pohiteli k nji in jo prenesli v hišo, kjer je pozvani zdravnik ugotovil, da ima le lažje poškodbe, ni pa izključil, da je ponesrečenka odnesla težje notranje poškodbe in je odredil takojšen prevoz v ljubljansko bolnico.

†

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni oče, brat, stric, svak, gospod

ALFONZ KASTELIC

TRGOVSKI POTNIK

dne 20. marca nenadno, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 22. marca ob 4. uri popoldne izpred cerkve Sv. Križa v Ljubljani na pokopališče pri Sv. Križu, kamor ga pripeljejo iz Nove vasi pri Rakeku.

LJUBLJANA, dne 20. marca 1939.

Žalujoči ostali.

KINO SLOGA, tel. 27-30
Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri
MADAME BOVARY
GREŠNA LJUBEZEN
v glavni vlogi: POLA NEGRI, nepozabna filmska umetnica!
JUTRI PREMIERA: SAMO 2 DNI!!
V zemlji brez zakonov
Dick Joran, pojoči cowboy. — Film divje romantike in cowbojskih pustolovščin.

ZA ODRASLE IN MLADINO!
PUSTOLOVŠČINE TOMA SAWYERJA
V NARAVNIH BARVAH
Kino Union — tel. 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
Danes nepreklicno zadnjikrat!

DNEVNE VESTI

— **Nezadovoljstvo turističnih ustanov.** Z novo uredbo o narodnem sanitetnem fondu, ki je že stopila v veljavo, se ustanovi poseben sanitetni fond. V ta fond se bo plačevala posebna pristojbina od tujcev in sicer od 50 par do 10 din dnevno od vsakega. Ker so že dosedanje takse na tujce visoke in ker letošnji izgledi naše tujskoprometne sezone niso ugodni, je vzbudila ta uredba nezadovoljstvo po naših letoviščih in zdraviliščih tembolj, ker je izšla, ne da bi se bile izjavile o nji zainteresirane organizacije in ustanove. Zato je poslala Zveza kopališč kraljevine Jugoslavije v Zagrebu trgovinskemu ministru brzojavko, v kateri protestira proti tej uredbi. Odpor proti tej uredbi je nastal tudi v Dalmaciji, ker se še posebno boje njenih slabih posledic.

— **Poklonitev na našem vojaškem pokopališču v Sofiji.** Odposlanstvo Jugoslovenskih Sokolov na čelu s I. podstarešino E. Ganglom, ki se mudi v Sofiji na proslavi 40letnice Zveze bolgarskih Junakov, se je poklonilo včeraj zjutraj na jugoslovenskem vojaškem pokopališču spominu v Bolgariji padlih jugoslovenskih vojakov med svetovno vojno. Na vojaške grobove je bilo položenih več vencev.

— **Konferenca Zveze zdravniških zbornic.** V nedeljo in včeraj je bila v Zagrebu konferenca Zveze zdravniških zbornic. Obravnavala so se mnoga važna vprašanja zdravniškega stanu.

— **Kliring z bivšo Češkoslovaško.** Ob okupaciji Češkoslovaške je bilo sproženo vprašanje dali bo kliring še nadalje funkcioniral. Z merodajne strani prihaja obvestilo, da se glede kliringa z bivšo Češkoslovaško zaenkrat ne bo nič izpremenilo. Gospodarski krogi, ki imajo obveznosti pri češkoslovaških tvrdkah, lahko še nadalje plačujejo v kliringu z bivšo Češkoslovaško. Seveda bo ta kliring ugasnil, ni pa še znano kdaj.

— **Proti kontroli o izvajanju uredbe o poslovnih rezervah.** Združenje bančnih in zavarovalnih podjetij v Novem Sadu je poslalo finančnemu ministru prošnjo, naj bi se odgodila kontrola nad izvrševanjem uredbe o poslovnih rezervah. Združenje prosi, naj se ta kontrola odgodi na drugo polovico tekočega leta. Denarni zavodi so dolžni po uredbi dotirati rezervni fond z 10% v bilanci za poslovno leto 1938. izkazanega dobička. Polovico te dotacije morajo denarni zavodi naložiti v 6 mesecih od dneva odobritve bilance v državne papirje. Ta rok še pri nobenem denarnem zavodu ni potekel in zato nameravana kontrola ni samo preuranjena, temveč tudi nepotrebna.

— **Planiška prireditev odpovedana.** Ker v Planici ni zapadlo toliko snega, da bi bilo mogoče pripraviti veliko skakalnico za skakalne tekme, so morali prireditelji za nedeljo 26. t. m. napovedano prireditev odpovedati.

— **200 vagonov naše pšenice v Italijo.** V Split prične Prizad v kratkem dovažati večje količine pšenice, ki bo izvožena v Italijo. V Splitu bo pšenica natovorjena na parnike.

— **Nenadna smrt.** Včeraj je dohitela smrt na službenem potovanju trgovskega zastopnika Alfonza Kastelica, uslužbenega pri Schmittu v Ljubljani. Potoval je po Notranjskem in v Novi vasi pri Rakeku ga je zadela srčna kap. Njegova smrt je zelo presenetila številne pokojnikove znance, ki so ga vsi cenili kot značajnega moža. Bil je šele 42 let star. Zapustil je ženo in nepreskrbljenega sinčka. Jutri ga prepeljejo z avtofurgonom k cerkvi na pokopališče pri Sv. Križu, odkoder bo ob 16. pogreb. Svojcem naše sožalje!

— **Ureditev kolektivne časopisne reklame.** Da bi se mogla naša gostinska podjetja v časopisju čim uspešneje reklamirati, je pokrenila Tujskoprometna zveza v Ljubljani že lansko leto akcijo, da se priporoča tujskoprometnim krajem inseriranje v kolektivni časopisni reklami. Priprave so zavzele dosti časa, tako da je prišlo do uresničenja te zamisli šele letos. Tujskoprometna zveza v Ljubljani je skupaj s Tujskoprometno zvezo v Mariboru izdelala načrt kolektivne časopisne reklame za celo Slovenijo ter v okrožnici pred par dnevi priporočila inseriranje po gotovem načrtu. Obema Tujskoprometnima zvezama se je pozrečilo doseči pri poedinih časopisih znatne popuste, ki bodo šli v celoti v dobro samim inseratom. Tujskoprometni zvezi bosta pa na svoje stroške nad inserati iz Slovenije objavili skupno reklamno glavo tako, da bodo inserati prišli do večjega učinka. S tem svojim korakom sta slovenski tujskoprometni zvezi ohranili tako našim tujskoprometnim krajem kot tudi posameznim pogostinskim podjetjem veliko denarja, ker so se oglasi doslej računali po višji ceni, ker so bili razvrščeni posamezno brez vsakega načrta in ker so dostikrat inserenti naročali oglase ob času, ki je bil turistično manj vreden.

— **Zahvala slovenske šolske mladine na Kočevskem.** Šolsko vodstvo v Dolnji Topli rebri na Kočevskem je prejelo od gg. Karla Vojske in Petra Rutarja iz Ljubljane 630 din, ki so jih podarili uradniki ljubljanske podružnice Privilegirane agrarne banke v počastitev spomina pokojnih gg. Franceta Verbiča in Ivana Bidovca. Od g. dr. Franceta Lokarja, odvetnika v Ljubljani, pa je šolsko vodstvo prejelo kot narodni dar za revne učence znesek 100 din. Šolsko vodstvo se v imenu slovenske šolske mladine vsem darovalcem iskreno zahvaljuje.

— **»Izletni vestnik.«** Tujskoprometna zveza v Ljubljani je začela že v februarju izdajati za informativno informacijsko službo domačih in inozemskih pisarn blitene pod naslovom: »Izletni vestnik«. List se razmnožuje kot manuskript ter prinaša v obliki krajših člankov turistične zanimivosti Slovenije. V dosedanjih številkah so bili posebno obravnavani: Kranjska gora, Planica, Triglavsko pogorje in Dovje-Mojstrana kot izhodišče k Triglavskemu smuku. Z izletnim vestnikom, ki izhaja redno vsak prvi in tretji četrtek v mesecu, je dana tujskoprometnim krajem možnost, da se v informativni službi pravilno uveljavijo. Zato bi bilo želeti, da tudi sami prispevajo primerne članke.

—lj **Društvo slovenskih likovnih umetnikov** v Ljubljani bo imelo svoj redni občni zbor v soboto 1. aprila ob 17. uri v restavraciji Slamič (kmečka soba) v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo predsednika Umetniškega sveta, 4. blagajnikovo poročilo, 5. poročilo revizorjev, 6. razprava o spremembi pravil, 7. volitve, 8. slučajnosti. Člani se naprošajo, da se občnega zbora sigurno polnoštevilno udeleže.

— **Bata zgradi novo tvornico v Jugoslaviji.** Bata namerava zgraditi v naši državi novo tvornico čevljev in sicer v vasi Poljarnica pri Bosanskem Novem. V Bosanskem Novem se je mudil te dni ravnatelj Maksimović iz Borova z inženirjem Karlovskim in dvema uradnikoma. Komisija je ugotovila, da ima vas dovolj primernega zemljišča za zgraditev tovarniških poslopij. V novi tovarni bo zaposlenih okrog 8.000 delavcev.

— **Nov grob.** V Ljubljani je umrl danes posestnik Franc Štepec. Pokojni zapušča poleg težko prizadetih svojcev mnogo prijateljev in znancev, ki ga bodo ohranili v najlepšem spominu. Pogreb bo jutri ob 18. iz hiše žalosti, Hradeckega cesta št. 30 na pokopališče v Štepanji vasi. Bodi mu lahka zemlja, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

— **Naša trgovska mornarica** šteje 187 ladij s 413.823 brutto registrirskimi tonami. Večina lastnikov ladij je organiziranih; člani Zveze ladijskih lastnikov, ki so imeli nedavno občni zbor na Sušaku, čeprav jih je samo 21, imajo 93% ladij naše trgovske mornarice ali 387.038 brutto registrirskih ton. Tonaža naše trgovske mornarice se je povečala lani za 10 enot s 33.881 btto registrirskih ton, v zadnjih desetih letih se je pa povečala za 60%.

— **V naši državi 2.976 industrijskih podjetij.** Lani ob koncu leta je bilo v naši državi 2.976 industrijskih podjetij. Večina industrijskih podjetij je živilske stroke, in sicer 853. Na lesno industrijo odpade 396 podjetij z vrednostjo produkcije 1.69 milijarde din na leto, na tekstilno stroko pa 306 podjetij z vrednostjo produkcije 2.23 milijarde din. Vrednost produkcije naših inustrijskih podjetij je pa ocenjena na 14.5 milijarde din.

— *Propaganda gozdarstva.* Banovinski odbor za propagando gozdarstva prosi vsa vzgojna, kulturna in slična društva, vse javne korporacije in ustanove ter vse privatnike, da aktivno sodelujejo pri propagandi gozdarstva v dnevih od 19. do 31. marca t. l. V teh dnevih naj se vršijo v šolah ali v drugih primernih prostorih predavanja o gozdarstvu, na terenu pa pogozdovanja goličav in praktični pouk o negi, vzgoji in izkoriščanju gozdov. Kjer se take prireditve radi krajevnih ali vremenskih prilik ne bi mogle vršiti v marcu t. l., se naj izvedejo v aprilu. Pojasnila dajejo banovinski odbor in krajevni odbori za propagando gozdarstva.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, nestanovitno vreme. Včeraj je snežilo v Mariboru, Beogradu in Sarajevu, deževalo pa na Visu, Splitu Kumboru in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku in Kumboru 12, v Splitu 10, na Rabu 8, v Mariboru 7.2, v Ljubljani 6.4, na Visu 6, v Zagrebu 5, v Sarajevu 3, v Beogradu 2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 754.5, temperatura je znašala —2.4, na aerodromu —7.5 C.

— **620 Jožetov v Bjelovaru.** Bjelovarski Joženi in Jožice so zelo prijetno praznovali god. Priredili so mnogo družabnih večrov in veselic, tako da so se zabavali do ranega jutra. V Bjelovaru so našteli 620 Jožetov, kar pomeni, da je vsak 20 meščan Jože.

— **Ženo je pekel z razbeljenim železom.** Orožniki v Banjaluki so v nedeljo izsledili ubijalce gozdarja Gjura Radulovića, ki je bil nedavno ubit iz zasede. Sum je padel najprej na njegovo priležnico Marijo in njeno mater Aleksijo. Potem se je pa izkazalo, da ga je ubil njegov sin Savo, pomagal mu je pa mlajši brat Slavko. Radulović je živel s priležnico v Banji Slatini, njegova zakonska žena s tremi odraslimi otroci pa živi v vasi Dubočcu. Včasi se je Radulović vračal k svoji zakonski ženi in jo je pekel z razbeljenim železom. Pred svojo tragično smrtjo je pisal ženi in otrokom, da pride k njim, da naj ga pa nikar ne pričakujejo, ker bo vse pobil. Žena in otroci so sklenili prodati vse, kar so imeli in preseliti se kam drugam. Da bi rešila mater in sebe sta sinova počakala očeta v zasedi in ga ustrelila.

— **Nesreče.** Davi so prepeljali v bolnico posest. sina Viljema Moreta iz Ljubljane, ki je padel z lestve in si zlomil levo nogo. — Rudarjeva žena Angela Sušnik iz Zagorja je doma padla po stopnicah in si zlomila desno nogo. — Pekovski pomočnik Jože Remec iz Ljubljane je padel s kolesa in se hudo pobil po glavi. — S kolesa je padel tudi mizarski pomočnik Jože Žebot iz Kamnika in si zlomil desno nogo.

— **Snežni zameti v Bosni.** Iz Bosne poročajo o občutnem mrazu in hudih snežnih metežih. Ponekod je zapadlo toliko snega, da je promet oviran. V Hercegovini pa dežuje.

— **Nevaren zločinec pobegnil iz zapora.** Iz zaporov v Murski Soboti je pobegnilo več arestantov. V eni celici jih je bilo 11, med njimi znani vlomilec Erič, obsojen zaradi 30 vlomov. Erič je nagovarjal tovariše, naj pobegnejo z njim, kar se je končno res posrečilo.

Iz Ljubljane

—lj **Ograja okrog tivolskega ribnika** res ni več lepa in bi bila tudi že davno postavljena nova, če bi v najkrajšem času ne pričeli urejati ves južni del Tivolija za resnično lepo in zabavno otroško igrišče. Po načrtih mojstra Plečnika bo preurejen tudi ribnik in vključen otroškemu igrišču ter združen s sedanjo mestno vrtnarijo, ki se spremeni v javnosti dostopen park. Namigavanje »Izpod sita« je bilo torej glede ograje okrog tivolskega ribnika in okrog vse mestne vrtnarije le trenutno upravičeno, saj sitar najbrž ni vedel, da bo vsa južna stran Tivolija v kratkem čim najlepše izpremenjena v splošno zadovoljnost Ljubljančanov in na veliko veselje otrok. Če bi ograjo pri ribniku že sedaj podrli, bi bila spet nevarnost, da kak razposajen malček ne zaide v blatno vodo. Ker torej ljubljanska občina ni tako bogata in razsipna, da bi za nekaj mesecev postavljala novo, a samo začasno ograjo, bodo Ljubljančani gotovo radi še nekoliko potrpeli tudi s to staro ograjo, ki v kratkem itak izgine.

—lj **Šentjakobčani uprizore Anzengruberjevo ljudsko igro** s petjem in godbo »Slaba vest« v petek 24. in na praznik 25 t. m. ob 20.15 ter v nedeljo 26. t. m. ob 15.15 popoldne. Razgibano dejanje, lepe pesmi in godba, ki jo je priredil g. Boštjančič, nudijo gledalcem mnogo užitka in zabave. Pri predstavi sodeluje skoro ves ansambel odra. Režijo vodi g. Eypper. Na praznik 25. t. m. gostujejo Šentjakobčani popoldne ob 15. na Sokolskem odru v Šiški, kjer uprizore mladinsko igro »Pepelko«; istega dne zvečer ob 20. pa gostujejo na sokolskem odru v Škofji Loki z izvrstno Vachekovo komedijo »Zvita Marfa« (Peč). V nedeljo 26. t. m. pa uprizore isto komedijo na sokolskem odru v Medvodah in sicer popoldne ob 16.

—lj **Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije.** Jutri 22. t. m. bo zadnje predavanje v tej pomladi. Predaval bo univ. docent in šef banovinskega instituta za raziskavanje in zdravljenje novotvorb dr. Cholewa o raku. Predavanje bo s skioptičnimi slikami. Vstop prost. 176-n

—lj **Akademski pevski zbor** bo v ponedeljek 3. aprila ob 20. v veliki dvorani Uniona pod vodstvom svojega dirigenta Franceta Marolta izvajal pesmi avtorjev iz dobe Slov. preporoda. Nedvomno bo ta koncert za naše občinstvo izreden umetniški dogodek. Kakor je vsem znano, so bili doslej skoro vsi koncerti APZ že prej razprodani. Zato priporočamo spričo letošnjega programa vsem, da si vstopnice preskrbe že v predprodaji, ki je pri vratarju na Univerzi.

—lj **Posebno pomemben in veličasten** bo koncert, ki se bo vršil v četrtek dne 30. t. m. v veliki Unionski dvorani. Ta dan pridejo iz Turina v Ljubljano koncertanti, dirigenti, solisti, zbor in orkester ter bodo izvajali veličastni Verdijev Requiem. Prvič se bo zgodilo po prevratu, da pride v Ljubljano velika umetniška skupina na izvedbo celovečernega dela svetovne slave. Gostje iz Turina bodo koncertirali v Ljubljani, nato pa še v Zagrebu in Beogradu. Prodaja vstopnic je od danes dalje v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj **Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Ljubljani** bo imela svoj članski sestanek v četrtek 23. t. m. ob 20. uri v restavraciji pri »Šestici« na Tyrševi cesti, ker je sestanek zelo važen, naprošamo vse tovariše, da se istega brezpogojno udeleže.

DANES OB 16.30 POP. IN OB 21. ZVEČER
MODNA REVIJA
KAZINO
VELIKA DVORANA
SEDEŽI OD 6.— DO 25.— DIN

—lj **Pri ljubljanski sadjarski in vrtnarski podružnici** bo predaval v sredo dne 22. t. m. ob 19. uri zvečer v kemijski dvorani na I. državni realni gimnaziji v Vegovi ulici, pritličje g. ravnatelj Kmetijske družbe inž. Bogdan Ferlinc o »Dišavnicah in zdravilnih rastlinah v domačem vrtu« s predvajanjem skioptičnih slik. Vstop prost.

—lj **DKSK »Edinstvo«** ima danes ob 20. redno odborovo sejo v restavraciji Novi svet. Prosim da se vsi odborniki sigurno udeleže. Predsednik.

—lj **Za ljubljanske reveže** bo mestni socialni urad zbiral zopet jutrišnjo sredo dopoldne pred Vodnikovim spomenikom na posebni stojnici stare obleke, perilo in obutev. Naše gospodinje že dolgo niso ničesar prispevale v to zbirko. Mestni socialni urad potrebuje vedno mnogo oblek in obutve, ker se vedno zglašajo ubogi, ki potrebujejo te predmete. Spomnite se jutri ubogih!

—lj **Ljubljanski proračun potrjen.** Ljubljanski proračun za l. 1939/40 je ministrstvo financ odobrilo z odločbo od 16. t. m. Odobreni so tudi vsi specialni proračuni, poleg teh pa tudi pravilnik o izvrševanju proračuna za l. 1939/40 z vsemi pravilniki in določbami o mestnih davščinah. Tozadevni razglas bo objavljen v prihodnjem »Službenem listu«.

—lj **Ženski odsek »Soče«** vabi vse dosedanje obiskovalce družabnih večerov na zaključne plesne vaje, ki bodo to sredo v Trgovskem domu od 20. do 24. Odsek prosi, da pridete točno in polnoštevilno na ta zaključni večer.

Navadi svojega otroka pravočasno na
pravilno nego zob!
SARGOV
KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

—lj **Občni zbor Kola jugoslovenskih sester** v Ljubljani se vrši v nedeljo dne 2. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Kazine. Vljudno vabimo vse članstvo in društvu naklonjeno občinstvo. 177—n

—lj **Ljubljanski proračun za l. 1939-40** je ministrstvo financ z odločbo štev. 23416-II. dne 16. t. m. odobrilo. Kakor glavni proračun so odobreni tudi vsi specialni proračuni, poleg teh pa tudi pravilnik o izvrševanju proračuna za l. 1939-40 z vsemi pravilniki in določbami o mestnih davščinah. Tozadevni razglas bo objavljen v prihodnjem »Službenem listu«.

—lj **V počaščenje pokojnega g. Valentina Lotriča** je darovala uprava niše Tržaška c. št. 11 za mestne reveže 100 din, mestni socialni urad je pa v znamenje tega darila položil na krsto venec s trakovi v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo izreka darovalcem najlepšo zahvalo. Počastite rajne z dobrimi deli!

—lj **Dve tatvini.** Iz stanovanja Ignaca Zaplotnika na Poljanski cesti je v nedeljo popoldne ukradel tat 2500 din. Tat je iskal tudi dragocenosti, ki jih pa ni našel. Izpred Predovičeve gostilne na Mesarski cesti pa je nekdo ukradel Dragotinu Juriču z voza 1000 din vredno, skoro novo dvigalo iz litega železa.

V Angliji vedno več milijonarjev

Angleška vlada si zadnje mesece v boju proti delavski opoziciji pomaga s trditvijo, da je gospodarski položaj Anglije od dne do dne boljši. Trdne temelje zboljšanju gospodarskega položaja je položil sedanji ministrski predsednik Chamberlain, ko je bil še finančni minister. Njegovh smernic se drži tudi sedanji finančni minister sir John Simon. O velikih uspehih priča zlasti statistika dohodkov od dohodnine, ki je v Angliji zelo visoka. Nedavno objavljeni izkaz kaže, da se je ob koncu lanskega leta povečalo število milijonarjev v Angliji za 42 in da jih je zdaj 917. To so Angleži, ki imajo vsaj po 30.000 funtov šterlingov letnih dohodkov. Enako povečanje kažejo tudi vse druge vrste dohodninski davek plačujočih, posebno srednje.

Drugo vprašanje je seveda, v koliko drži trditev, da je povečanje števila milijonarjev merilo odnosno dokaz splošnega zboljšanja gospodarskega položaja. O tem bi se dalo debatirati, pa tudi dvomiti.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici izjave beseda Din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

Male oglase za »Slov. Narod« sprejema uprava do 9. ure dopoldne.

50 PAR ENTLANJE
žuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«, Gosposvetska cesta 12. 8 T

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 22

LOKAL — SKLADIŠČE
oddam. Kolodvorska 3 levo. 977

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

ŠOFERJA MEHANIKA
iščemo za avtobus in tovorni avto, ki je v stanju položiti primerno kavcijo. Nujne in podrobne ponudbe na Pošta III, pretinac br. 27, Zagreb. 976

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
prvovrstnega, išemo, specijalista za hlače. Ponudbe pod »Prvovrsten« na upravo Sl. Naroda. 980

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

POSESTVO
pri banovinski cesti naprodaj. Žaga, električna razsvetljava, nova enonadstropna hiša, eno uro od kolodvora, vse v dobrem stanju, 12 johov zemlje. Cena 130.000 din. Tudi na hranilne knjižice Jože Jaklič, Podstrmec pri Vel. Laščah. 964

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

PLETILNE STROJE
»Achtschloss stroj« št. 10-100 bi kupil, v dobrem stanju, kakor tudi en Überdruck stroj. Samo najnižje cene stavite ponudbe na A. Filipović, trikotaža, Novi Sad. 965

AVTO
majhen, dobro ohranjen, takoj kupim. Zlatko Šimunac, Kranj. 974

PRODAM

LES
Imam cca 6 kub. m popolnoma suhih lipovih hlodov od 2 do 4 m dolgih in 40 do 100 mm debelih. Ivan Rus, Grosuplje. 975

Predno obesite oz. kupite nove zavese, si oglejte izložbe tvrdke
A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA
Poseben oddelek za linolej, zavese i. t. d.

Makulaturni papir
proda
uprava „Slovenskega Naroda"
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVIJA je
NAŠ VAL
SPOREDI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaji.
UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

†

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je snoči nenadoma preminul naš dobri soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

FRANC ŠTEPEC
POSESTNIK

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil jutri v sredo ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Hradeckega cesta št. 30, na pokopališče v Štepanji vasi.

LJUBLJANA, dne 21. marca 1939.

Globoko žalujoča soproga in sinova.

Za pospeševanje turizma v Sloveniji

Izredni in redni občni zbor Touring kluba — Lani je pristopilo v klub 228 novih članov

Ljubljana, 21. marca

Na izrednem občnem zboru so snoči člani Jugoslovanskega Touring-kluba, podružnica Ljubljana, razpravljali o novih pravilih, katera je upravi predložila osrednja uprava v Beogradu. Občnega zbora se je v restavraciji Slamič udeležilo mnogo članov in zastopnikov oblasti in sorodnih organizacij. O novih pravilih je referiral dr. Lado Lajovic. Nova pravila ne ustrezajo povsem željam uprave in članov, zato bo ljubljansko društvo predlagalo nekatere spremembe v novih pravilih.

Izrednemu občnemu zboru je sledil četrti redni občni zbor. Predsednik ravnatelj inž. Bartl je pozdravil zastopnike in poročevalce. Bansko upravo je zastopal dr. Borštnik, Društvo za ceste inž. Dedek, Zvezo za tujski promet dr. Žižek.

Prva in poglavitna naloga kluba je, je izvajal predsednik, pospeševati avtomobilski, mototuristični in biciklistični turizem v Sloveniji. Najbolj potrebna je turistična služba na naših mejah, da dobi avtomobilist, motorist ali biciklist takoj potrebne informacije na meji. Zato je klub ustanovil v Planini obmejno turistično postojanko. V Zvezi za tujski promet je klub uredil dve sobi z veliko umivalnico in drugimi prostori. Tudi kritičen tujec, ki je naš gost, spozna po ureditvi, čeprav je imel klub skromna sredstva na razpolago, da je prišel v kulturno zemljo. Pri poslovalnici je klub postavil tudi bencinsko črpalko. Podpirali bomo vse akcije, da se cene bencina in drugih pogonskih sredstev znižajo. Le pri nizkih obratnih stroških bomo dosegli motorizacijo, ki nam je iz gospodarskih in obrambnih razlogov potrebna.

Obširno je predsednik orisal stanje naših cest. Zaradi slabih cest se večina inozemskih turistov ne zadržuje v naših krajih, čeprav se jim nudijo mnoge prirodne lepote. Turistiki in tujskemu prometu bi bolje služilo 50 km katraniziranih ali spremeksiranih cest kot pa le 10 km betonskega cestiča. Važno je tudi vprašanje kolesarskih potov v bližini mest. Potrebno je, da zgradimo kolesarske steze samo za uporabo kolesarjev. V Leipzigu so zgradili doslej 47 km takih kolesarskih stez. Zahtevati moramo in smemo, da je izboljšanje naših cest v skladu s potrebami in zahtevami življenja. Ustanovili so odbor za uporabo domačih pogonskih sredstev, ki proučuje, kako bi postali neodvisni od uvoza pogonskih sredstev. Z veseljem sodeluje klub v tem odboru. Tudi v bodoče se bo klub prizadeval, da naredi iz Slovenije ob sodelovanju sorodnih organizacij, priljubljen turističen kotiček.

Tajnik g. Janez Jerman je poročal, da je ljubljanska podružnica postala v štirih letih najmočnejša v državi. V poletni sezoni se je oglasilo v pisarni mnogo turistov, ki so dobili vse potrebne informacije. Centrala v Beogradu se trudi, da bi ugodno rešila vprašanje avtomobilskih triptikov. Promet z motornimi vozili v našo državo je znašal samo v Planini nad 15.000 vozil, od katerih je bila večina članov AIT. V letošnji sezoni bo treba ustanoviti postojanke na Podkorenskem sedlu in na Jezerskem. Članom je klub izdal lani 172 kolesarskih triptikov, 128 motociklističnih triptikov, 2 motociklistična carneta, 133 mednarodnih dokumentov za vozače, 132 mednarodnih dokumentov za motorna vozila, 129 triptikov za avtomobile in 6 carnetov za avtomobile. V klubu je včlanjenih 182 avtomobilistov, 91 motociklistov, 341 biciklistov, 15 članov iz vrst občega turizma, 34 gostinskih podjetij in 2 kajakarja. Skupaj ima klub 665 članov, v primeri s predlanskim letom se je članstvo povečalo za 228. V klubu pa sta še dva afilirana kluba, in sicer motokluba Ilirija in Hermes, s katerima ima klub skupaj nad 1000 članov.

Med letom je klub ustanovil družino JZK, podružnice v Ljubljani, v Murski Soboti, katero vodi dr. Odon Planinšek. Družina je dobila dovoljenje za prirejanje šoferskih tečajev, katere vodi inspektor inž. Mile Debeljak s tajnikom Flisarjem. Doslej je te tečaje absolviralo že nad 150 obiskovalcev. Klub je sodeloval pri številnih sportnih in turističnih prireditvah ter se udeležil z zastopniki vseh anket, na katerih se je razpravljalo o zboljšanju našega tujskega prometa. Z ustanovitvijo podružnice v Zagrebu so člani dobili glasilo »Motorsport«, katerega bodo dobivali tudi člani kolesarji.

Gradnja cest pri nas počasi napreduje, čedalje večje pa je število uvoženih motornih vozil v našo državo. Lani je bilo uvoženih 3030 osebnih in 1325 tovornih avtomobilov (predlanskim samo 2396 osebnih in 821 tovornih avtomobilov). V državi je zdaj okoli 17.000 motornih vozil. Prevelike so davščine. V Ljubljani je prevelika davščina na motorna vozila, namreč največja izmed vseh mest v državi. Poleti bo klub izvedel zavarovanje kolesarjev proti tatvinam. Tajnik je prečital poročilo o osebnem in avtomobilskem prometu v l. 1938 na mejnem prehodu v Planini. Zaradi zanimivosti bomo te podatke objavili v eni prihodnjih številk.

Po blagajniškem poročilu g. Franca Khama je razvidno, da je imela blagajna kluba 1,054.881 din prometa, premoženja pa ima 50.529 din. Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni v odbor: inž. Bartl, Slavko Pintar, Jan Čepon, Janez Jerman, Josip Hafner, Franc Kham, Hieronim Demšar, dr. Fakin, dr. L. Lajovic, dr. Bogdan Brecelj, Angelino Battelino, dr. Ivo Šubic, Ignac Vok, Vaso Samec, Roman Golob, inž. Mile Debelak, Pavel Fabiani, arh. Mesar, inž. Ciril Pogačnik, Ivo Lukič ter zastopnika Hermesa in Ilirije. V nadzorni odbor so bili izvoljeni dr. Rudolf Marn, Marinko Ivan, Holzhaker Fran in Reboli Staš. Pri slučajnostih so člani obravnavali vprašanje pregleda avtomobilov, ki je zdaj nesmotrno, z odobravanjem so sprejeli člani predlog inž. Debelaka, naj bo klub v teh časih res nacionalna organizacija, zato je potrebna previdnost pri sprejemanju novih članov. G. Pintar je poudaril, da je treba gojiti skupne izlete, da se člani med seboj spoznajo in da spoznajo ljudstvo. Klub bo priredil izlet v Prekmurje, kamor ga je družina iz Murske Sobote povabila ob priliki Prekmurskega tedna. G. Rupena je poročal o izredno živahnem delovanju Motokluba Hermes.

Tri leta v belem peklu

Pripovedovanje ruskega radiotelegrafista Voznesenskega, obsojenega zaradi sabotaže

Levanevski

»Sunday Chronicle« je priobčil nedavno obširno poročilo o doživetjih 24letnega ruskega radiotelegrafista M. M. Voznesenskega, kakor jih je sam opisal pred sodiščem, kjer se je moral zagovarjati zaradi sabotaže v polarni stanici v Tihem zalivu na Rudolfovem otoku. Ljudsko sodišče v Moskvi ga je obsodilo na 20 let ječe zlasti zato, ker je s svojim vedenjem pripomogel k katastrofi Levanevskega ter morda zakrivil tudi smrt slavnega letalca samega in njegovih petih tovarišev. O Levanevskem in njegovem nesrečnem poletu čez severni tečaj smo svojčas obširno poročali.

Nisem javni sovražnik je zatrjeval Voznesenski izdajalstva nisem zakrivil namenoma, tega kar sem storil nisem mogel preprečiti. Nihče bi tega ne mogel preprečiti v enakih razmerah in pod enakimi pogoji. Dan za dnem so me zaslišavali pred preiskovalnim sodnikom in državnim tožilcem, nihče me pa ni mogel pripraviti do izjave, da sem delal iz mržnje do ruske vlade. Tega nisem mogel priznati, ker take mržnje v mojem srcu ni. Nisem zakrivil zlonamerne sabotaže, kar sem storil, sem storil pod vplivom Arktide. Moral sem priznati, da je zadrževanje radiobrzojavnih vesti mejilo na protirevolucionarno delo in da je bilo to na prvi pogled naperjeno proti vladi. Moral sem priznati sabotažo, toda podlosti ne morem priznati.

Glejte, bilo mi je 21 let, ko so me izkrcali v Tihem zalivu na Rudolfovem otoku za polarnim krovom. Bil sem mladenič, neizkušen za odgovornosti polno službo. Toda postavili so me na eno najvažnejših polarnih stanic. V začetku me je veselilo življenje in delo daleč gori na severu. Toda to delo je bilo strašno naporno. Bil sem sam v službi, kjer je bilo treba delati od 6.20 do 1.30 naslednjega dne. Moral sem bedeti vso noč s slušalkami na ušesih v stalni napetosti, da bi prestregel važne vesti. Zunaj so pa divjali snežni meteži, tako da se mi je zdelo, da bo zdaj in zdaj odneslo kolibo.

Samo tisti, ki so kdaj bili v Arktidi vedo kaj je to belo peklo. Na Rudolfovem otoku je štiri mesece polarna noč, potem pa sije več mesecev polnočno solnce. Vzdržal sem polarno noč, toda polnočno solnce mi je ubilo živce. Tudi najmočnejši ljudje lahko zblazne za polnočnim solncem v polarni noči. Prizadeval sem si, da bi vestno opravljal svojo službo, toda čutil sem, da se me loteva blaznost. Prosil sem predstojnike, naj mi pomagajo. Odklonili so moje prošnje in mi zapovedali, naj ostanem na svojem mestu.

V polarni stanici je bilo še nekaj Rusov. Toda jaz po osamljenosti nisem mogel prenašati njihove glasne družbe. Tako sem se zapiral v kolibo. Noč za nočjo sem ležal, ne da bi mogel zatisniti oči. Zunaj je pa tulil snežni metež, liki krdelo lačnih volkov. Večkrat po tri ali štiri dni nisem zatisnil oči in bil sem neprestano sam. Potem je prišel spanec. Dogajalo se je, da sem zaspal s slušalkami na ušesih pri odprtem aparatu. Mogel je priti samo en konec. Nekega dne je prišel iz Moskve ukaz, da sem odstavljen. Ta ukaz sem zadržal. Mislim, da sem bil že takrat blazen.

Potem so prišla poročila o drznem poletu Levanevskega. Zadržal sem jih. Izključil sem aparat in vse je bilo tiho. Leto dni po ukazu, da sem odpuščen, sem živel sam v kolibi pri aparatih. Edini človek, ki sem ga tu pa tam videl, je bila žena, ki sem jo imel rad — ena izmed redkih žen v tem arktičnem peklu. Jel sem popivati. Vsako noč sem sedel pri steklenici vodke. V kolibi so bile knjige, toda sama mračna metafizična dela. Požiral sem jih in čim več sem čital, tem bolj je vse v meni gorelo. Prišel sem do spoznanja, da mi preostaja samo še en izhod — ubiti se. Nekoč, ko je vse spalo, sem vlomil v barako zdravnika polarne stanice. Ukradel sem mu stekleničico, misleč, da je v njej strup. Ko sem pa tisto tekočino popil, ni bilo smrti. Niti slabo mi ni postalo. V stekleničici ni bilo strupa, tako se niti ubiti nisem mogel.

Moji živci so bili povsem uničeni. Vse kar sem delal je bilo blazno. Poslal sem v Moskvo vest o svoji smrti. O, kako vroče sem si želel, da bi bila resnična.

Ko je Voznesenski končal svoje pripovedovanje, so ihteli izkušeni raziskovalci polarnih krajev, klicani pred sodišče za priče. Zagotavljali so sodnike, da bi v takih razmerah nihče ne mogel ostati pri zdravi pameti. Obsojali so početje Voznesenskega, toda obenem so prosili, naj ga sodijo milo. Bivši radiotelegrafist z Rudolfovega otoka se je zahvalil za kazen, čeprav je bil obsojen na 20 let. Kaj je to, 20 let ječe proti večnosti belega pekla? — je dejal.

Največji človek na svetu

Največji človek na svetu živi seveda v deželi rekordov, v Zedinjenih državah. Njemu je rekord zajamčen, ker ga sistematično opazuje medicinska fakulteta washingtonske univerze tako, da so vesti o njegovi rasti znanstveno overovljene. Robert Wadlow po izjavi washingtonske medicinske fakultete največji človek na svetu, je bil star letos v začetku marca 21 let in meril je 2.67 m. Rasti pa še ni nehal kajti zadnjega pol leta je zrastel še za dva centimetra. Wadlow tehta 491 funtov. Edini človek, ki se je po postavi približal tej meji, je bil sloveči irski orjak Charles O'Brien, ki je umrl l. 1783, star 23 let. Meril je 2.50 m.

Ljudje izredno visokih postav so navadno bolehni in slabotni. Robert Wadlow je pa zdrav, samo oči nima dobrih. Nositi mora naočnike. Njegovi starši so premožni. Oče in mati sta normalne postave. Roditelja nestrpno pričakujeta, kdaj bo sin nehal rasti. Potem mu nameravata zgraditi hišo, kjer bo lahko udobno stanoval, kajti sobe in vrata za normalne ljudi so njemu prenizka.

Sultan, ki ni hotel izgubljati

V Soerakarti na Javi je umrl nedavno eden izmed štirih javanskih vladarjev sultan Pakoe Boevono. Vladar 1.700.000 Javancev in vrhovni poveljnik 1000 mož broječe vojske je bil čudak. Njegov posebni konjiček je bila igra in bil je trdno prepričan, da nikoli ne sme izgubiti, ke bi sicer trpela njegova blagorodnost. Zato si noben jockey ni upal prehiteti na konjskih dirkah sultanovih konj. Posledica tega je bila seveda, da nihče na konjskih dirkah ni stavil in torej tudi ne izgubljal. Sultan se je zasigural, da tudi pri kartah ni izgubljal. Kadar se je igralo v njegovi palači, je eden izmed njegovih sorodnikov ali dvorjanov hodil okrog mize, kjer je igral sultan, in dajal sultanu znake, kakšne karte imajo njegovi nasprotniki, da je lahko vedno dobival.

Zato sultan nikoli ni zahteval, da bi se igralo visoko. Zadovoljeval se je z zavestjo, da dobiva. To žrtev sultanovi dobri volji so igrači vedno doprinesli. Mnogo izgubiti itak niso mogli, ker se ni visoko igralo. Samo enkrat v letu je sultan Pakoe Boevono igral pošteno. To je bilo na rednih turnirjih bridgea, ki so jih igrali Pakoe Boevono, holandski rezident v Soerakarti, sosedni sultan in njegov holandski rezident. Ti so bili po dostojanstvu sultanu enaki in proti njim je rad tudi izgubil igro.

Pol stoletja Eifflovega stolpa

Bil je velika atrakcija svetovne razstave l. 1889 — Gradbeni stroški so znašali 6,500.000 frankov

31. t. m. proslavi znani Eifflov stolp v Parizu svojo 50-letnico. Zgradil ga je inženir Jean Eiftel s sodelovanjem inženirjev E. Mougiera in M. Köchlina ter arhitekta S. Sauvestra na Champs de Mars kljub protestom literatov in umetnikov ki so se bali, da bo orjaški stolp kazil lepoto Pariza. Stolp je bil velika atrakcija pariške razstave leta 1889 in za takratne čase je bil res drzno delo tehnike. Mnogi so se celo bali, da se bo stolp prav kmalu podrl ali pa da ga bo porušil celo veter. To se pa ni zgodilo in tako je bilo potrjeno naziranje strokovnjakov, da bo Eifflov stolp preživel stoletja.

Od zgraditve do danes, torej v 50 letih, se je povzpelo na Eifflov stolp okrog 18 milijonov ljudi. Temeljna oblika stolpa je štirioglata piramida, obstoječa v resnici iz štirih mrežastih stebrov, ki so njihove osi pri tleh oddaljene druga od druge po 3.9 m. Prvo nadstropje stolpa je v višini 57.63 m, drugo v višni 115.73 m, tretje pa v višini 276 m. Krona stolpa je visoka okrog 22 m. Proti vrhu stolpa so razni laboratoriji, meteorološka opazovalnica in laboratorij za televizijo. Nihanje konice stolpa tudi v najhujšem vetru ni večje od 10 cm. Ves stolp tehta okrog 9 milijonov kg. Zanj so porabili 2.5 milijona zakovic. Vseh železnih delov konstrukcije je bilo okrog 12.000. Stroški so znašali 6.600.000 frankov. Samo stroški za temelje so znašali skoraj 1.000.000, kajti tla so peščena in temelje so morali položiti 7 do 12 m globoko. Železo in montiranje je stalo 3.800.000 frankov.

Stolp je bil po pogodbi s pariško občino samo 20 let Eifflova last, potem je prešel brezplačno v last mesta. Eiffel je odstopil vse pravice družbi s kapitalom 5.100.000 frankov in samo med razstavo je vrgla vstopnina nad 7,500.000 frankov. Eifflov stolp je pa še vedno ena največjih atrakcij Pariza.

V sredo 22. t. m. bo v operi premiera Wolf-Ferrarijeve opere »Štirje grobijani« v režiji g. Primožiča in pod taktirko g. dr. Švare. »Štirje grobijani« so izvrstna komična opera. Tekst je vzet iz znane Goldonijeve istoimenske komedije. Štiri basovske partije so zasedene z gg.: Betetto, Primožič, Zupan in Lupša. Ostale vloge bodo peli: Kogejeva, Rebičeva, Poličeva, Heybalova, Ramšakova, Banovec, Marčec. Premiera bo za premierski abonma.

Žrtvujte za borbo proti jetiki!

Potrebne so zlasti podpore korporacij

Ljubljana 21. marca

Skoraj vsak dan beležijo naši dnevniki imena najrazličnejših oseb in ustanov, ki prispevajo večje ali manjše zneske v dobrodelne namene. Nikdar pa ni opaziti, da bi se kdo spomnil protituberkuloznega pokreta ter mu po svojih močeh pripomogel do uspešnejšega razmaha.

Kakor so po eni strani vsa naša narodno-obrambna društva, med katere zlasti prištevamo Družbo sv. Cirila in Metoda, Branibor itd., brez dvoma potrebna čim najizdatnejše gmotne podpore, tako je po drugi strani pravilno, da se javnost na najširokogrudnejši način spominja mestnih ubožcev slepcev in drugih. Ni pa končno nič manjše važnosti, da moramo tuberkulozi tej najbolj zahrbtni sovražnici našega zdravja in življenja, napovedati in dobojevati neizprosen boj. Proti temu skupnemu sovražniku, ki ogroža prav vse sloje našega naroda in se ne ustavi pred nobenim pragom, ki enako zahrbtno napada bogataša in siromaka, kmeta in meščana, moške in ženske otroke in odrasle, se moramo boriti z najučinkovitejšo strnjenostjo. Dočim prispeva javnost za protituberkulozni pokret v drugih državah milijonske vsote, je pri nas uspeh protituberkulozne borbe odvisen samo od podpor, ki jih Protituberkulozna zveza prejema od banovine, ljubljanske občine, OUZD ter drugih več ali manj pomembnih javnih činiteljev.

Protituberkulozna zveza pogreša skoraj leto za letom izdatnejših in rednih podpor javnih korporacij in ustanov, zavarovalnic, denarnih zavodov, delniških družb, industrijskih podjetij itd., ki bi morale redno vsako leto dotirati Protituberkulozno zvezo s primerno vsoto. Ob bilančnih zaključkih — in prav zdaj je čas za to — naj bi se bančni zavodi, zavarovalnice in drugi spomnili naloge Protituberkulozne zveze, ki skuša potom svojih krajevnih protituberkuloznih lig in dispanzerjev, če že ne popolnoma zatreti, pa vsaj na najizdatnejši način omejiti nova okuženja in obolenja na tuberkulozi ter ljudstvu dajati v vsakem primeru potrebno zdravniško pomoč, tolažbo in nasvete. Protituberkulozna zveza je s podporami pravkar omenjenih samoupravnih teles in drugih činiteljev izdala za nabavo rentgenskih aparatov doslej skoraj pol milijona dinarjev, kar pa še vedno ne zadošča, da bi mogla razpleti mreže svojega smotrnega organizacijskega dela na celotno območje dravske banovine.

Zato se obrača po tej poti na najširšo javnost s prošnjo, naj bi se pri vsaki priliki spomnila njenega pokreta z darili ali zbirkami, bodisi ob veselih ali žalostnih dogodkih. Na ta način bo dala viden dokaz svojega sodelovanja in omogočila Protituberkulozni zvezi uspehe, ki si jih Zveza že od vsega početka želi. Prosimo pri tej priliki vse že navedene ustanove in podjetja, naj pristopijo k Zvezi vsaj kot ustanovni člani, od katerih plačajo fizične osebe enkrat za vselej 1.000 din, pravne osebe pa 3.000 din. Prostovoljni prispevki naj se pošiljajo na poštno-čekotni račun štev. 15531. Vsa potrebna podrobna pojasnila daje Zvezina pisarna v Ljubljani, Gosposvetska cesta 2/II.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani

E. Kirchberger 30

„Pot čez mrliče"

Johunski roman

Na žametasti blazinici je ležal velik armadni samokres...

— Dovoljujemo vam eno uro časa. Glede na vašo častno besedo upam, da boste izpolnili zadnjo nalogo, ki jo vam dajem in da ne boste poskusili pobegniti. Sicer bi bil pa ta poskus zaman, kajti vsi izhodi so zastraženi, pa tudi če bi se vam posrečilo priti na ulico, je izdano povelje, da ima pravico ustreliti vas vsakdo, kdor bi vas videl. Zadnjo uro vašega življenja vam hočem olepšati. Ta dama — in zdaj se je minister prvič ozrl na Heleno — Irma Wohlfried, ki sem o njeni sposobnosti in udanosti prav dobro poučen, bo ostala iz prijaznosti pri vas. Tu je za njo drugi samokres, če bi vam morda prišlo na misel škodovati Nemčiji s tem, da bi jo hoteli ustreliti.

Minister se je priklonil Heleni, hladno se je ozrl na doktorja Freunda in se počasnih korakov vračal k vratom. Na pragu se je še ustavil in dejal čez ramo:

— Točno čez šestdeset minut od tega trenutka vam prestreli Irma Wohlfried glavo, če ne storite tega prej sami.

Odšel je. Možje so zopet dvignili roke v pozdrav in odšli iz sobe. Vrata so se zaprla za njimi in v sobi je zavladala grobna tišina.

Helena je držala v roki samokres, ki ji ga je bil dal sam minister. Bil je ostro nabit in to je dobro vedela. Obrnila je samo cev proti Freundu in dejala zamolklo, da bi zunaj kdo ne slišal njenih besed:

— Položaj se je torej obrnil. Ne drznite si seči po svojem samokresu!

Freund ni slišal njenih besed. Stal je nemo zroč na vrata, skozi katera so bili pravkar odšli možje. Helena se mu je počasi približala in segla po škatlico, v kateri je ležal drugi samokres, namenjen njemu, Freundu. Niti zdaj ni opazil njene kretnje. Njegove oči so bile topo uprte na eno mesto v zraku in njegovi možgani niso dojemali ničesar, kar se je zdaj dogajalo okrog njega. Helena je vzela z drugo roko samokres in stopila zopet nazaj. Zdaj je bila povsem mirna. Freund je bil brez orožja, dočim je imela ona v vsaki roki en samokres. Sedla je in se udobno zleknila v naslanjaču.

Zdelo se je, da prihaja doktor Freund k sebi. Nasmehnil se je. Dvignil je roke in si obrisal potno čelo. Šele potem se je ozrl po sobi. Zdaj je bil ves v občudovanju.

Mož, ki je izgubil vse — in smehljal se je.

Ozrl se je na dva samokresa v Heleninih rokah in mirno je dejal:

— Odložite to.

Helena je bila presenečena. Freund se je obrnil in mirno sedel za mizo. Potegnil je uro iz žepa in dejal veselo:

— Ura je šele eno minuto čez deset. Ko bo enajsta in ena minuta, bi moral na povelje ležati s prestreljeno glavo. Tepci!

Opazil je, da Helena še ni odložila samokresov.

— Odložite to, vam pravim. Ne pozabite, da je vaš položaj enak mojemu.

— Kako to? — je poskušala Helena brezskrbno nasmehniti se.

— Tako! Imate povelje ustreliti me čez šestdeset minut in to morate storiti, ker se sam ne bom ustrelil, ko ste mi vzeli samokres. Vi pa tega ne boste storili, ker nimate tako krepkih živcev, da bi hladnokrvno umorili človeka. Vem to, toda veselim se tega ne, ker me bo ustrelil prvi človek, ki stopi v to sobo ob enajstih. Bom sicer pravomočno mrtev in ne bom imel časa povedati, da ste nevarna vohunka Helena Vrana. Morda bi si s tem rešil življenje. Toda položaja ni treba tako zapletati. Vi itak ne morete uiti. Morda ne poznate uzanc tako podrobno. Čim bom mrtev, ne sme nihče stopiti iz te sobe, dokler ne pride minister in ne odpre v steni skrite omarice, v kateri so vsi dokumenti. O vas je tam zelo mnogo in vaš akt leži prav na vrhu tako, da ga bo moral minister takoj opaziti. Toda to še ni vse. Vsaka beseda, izgovorjena v tej sobi od trenutka, ko ste vstopili, je bila prestrežena na valjar, ki se neprestano vrti in prestreza najin pogovor. Zdaj poznam vaše misli. Hoteli bi sprožiti in uničiti vse, kar bi vas moglo kompromitirati. Svarim vas. Skrivne omarice bi ne mogli najti. Valjar se vrti tiho in s šelestom se ne bo izdal. Niti časa bi ne imeli za iskanje, ker bi takoj po strelu prišli sem uradniki.

Ta čas, ko je to govoril, je Helena preblodela. Mož je bil naravnost vražje zavarovan proti vsakemu presenečenju. Položaj je bil kočljiv za oba. Zdelo se ji je, da ni izhoda iz njega. Čudila se je miru doktorja Freunda. On se je celo smehljal, dočim je bila ona vsa obupana v svoji nemoči.

— Odložite ti igrački! Predlagam vam nekaj boljšega.

Helena je mehanično ubogala. Čutila je, da ta mož ne bo segel po orožju, ležečem na mizi pred njo. Drugi samokres je spravila v žep svojega krila.

— Oni mislijo, da me imajo v pesteh, — se je hehetal Freund tiho, najbrž zato, da bi valjar ne zabeležil njegovih besed. — To so norci. Saj sem vendar dobro vedel, zakaj sem si izbral za našo pisarno prav poslopje družbe DHPG. Poznam tu vsak kotiček in pri izbiri te sobe zase, sem mislil na izhod za silo. Nihče niti ne sluti o tajni, ki jo imam tu. Pazite dobro!

Freund je stopil po prstih v nasprotni kot sobe. Trenutek je nekaj iskal, potem se je pa sklonil in z nožem privzdignil eno izmed deščic parketa. Presenečena Helena je zagledala jamico, v kateri sta bila dva svetla gumba.

Freund se je vzravnal.

— Če bi pritisnil na drugi gumb, bi odleteli vsi naravnost v nebesa. Vse poslopje je v temeljih tako napolnjeno z dinamitom, kakor Altmühlerska orožarna. Toda na smrt še ne mislim.

Rahlo je pritisnil na drugi gumb in potisnil deščico na njeno mesto. Potem je krepko stopil na njo, toda samo na eno njeno stran.

Stene v kotu sobe so se brez najmanjšega ropota pomaknile nazaj in nastala je ozka odprtina, skozi katero je človek lahko zlezel.

Urejuje Josip Zupančič Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani